

۶۳۴۵



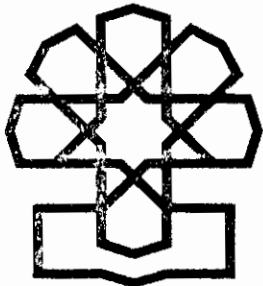
سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

پیشنهادهایی درباره تبصره‌های لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ کل کشور

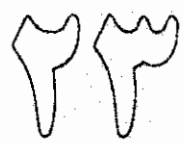
(ویژه کمیسیون تلفیق)

درباره لایحه بودجه ۱۳۸۱ شماره ۲۳

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی
کتابخانه و واحد اسناد و اطلاع‌رسانی مجلس
شماره ۱۶۵۲۶
تاریخ: ۳۰ / ۱۰ / ۱۳۸۰



معاونت پژوهشی



شماره مسلسل

۶۳۴۵

دی ماه ۱۳۸۰

فهرست مطالب

ماده واحده	۴
تبصره ۱- بندهای د، ی، ل، ن، س، ع، ص، ش، خ، ض	۵
تبصره ۲- پیشنهادهای الحاقی	۲۴
تبصره ۳- بندهای الف، ب، و، ز، ح، ج، ه، ط، ی، ک، ل و پیشنهادهای الحاقی، ع، ف	۲۶
تبصره ۴- بندهای د، و، ح، ط	۴۱
تبصره ۵- بندهای الف، ب، ج، ط، ک، ل، ن، س، پیشنهادهای الحاقی	۴۵
تبصره ۶-	۵۷
تبصره ۷- بندهای ب، د، و، ز، ح، ط	۵۸
تبصره ۸- بندهای الف، ج، ه و	۶۵
تبصره ۹- بندهای الف، د	۷۰
تبصره ۱۰- بند الف	۷۳
تبصره ۱۱- بندهای و، ح، ی، ک، م، ن، ع، ف	۷۵
تبصره ۱۲- بندهای ه، ح، ط، ی	۸۶
تبصره ۱۳- بند الف	۹۱
تبصره ۱۴- بندهای الف، ج	۹۲
تبصره ۱۵- بندهای ب، ج، د، ر	۹۵

- تبصره ۱۶- بندهای الف، ب، ج، د، و ۹۹
- تبصره ۱۷- بندهای الف، ب، ج، د، م، ع، پیشنهادهای الحاقی ۱۰۳
- تبصره ۱۸- بند ز، پیشنهاد الحاقی ۱۱۲
- تبصره ۱۹- بندهای الف، ب، ز، پیشنهادهای الحاقی ۱۱۴
- تبصره ۲۱- بندهای ب، د، ه، و، ح، ز، ح، ی، ل، پیشنهادهای الحاقی ۱۲۱
- تبصره ۲۲- بند الف، پیشنهادهای الحاقی ۱۳۵
- تبصره الحاقی - اصلاح ساخت بودجه ۱۳۸

● ماده واحده

🌀 پیشنهاد:

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، مکلف است ۶۰ درصد اعتبارات فصول کشاورزی، منابع طبیعی و منابع آب را در شش ماهه اول سال و در صورت پیشرفت مناسب عملیات طرح‌های فصول فوق، ۴۰ درصد باقی مانده را حداکثر تا پایان دی ماه تخصیص دهد.

تبصره ۱- بنده- اجزای ۱، ۲، ۳، ۴ و ۵

● موضوع تبصره

تغییر سطح تغییر اعتبارات موافقتنامه طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی.

● توضیح تبصره

۱. اجزای مذکور مربوط به اصلاح و انعطاف‌پذیری بودجه‌اند و چنانچه در ساختار بودجه‌ریزی، شیوه ضوابط اصلاح و متمم بودجه (موضوع اصل ۵۲ قانون اساسی)، در قانون مشخص شود، حذف اجزای یاد شده در مصارف اعتبارات خللی به وجود نمی‌آورد.

سؤالی که در این قسمت مطرح می‌شود، این است که با توجه به تصویب هزینه‌های سرمایه‌ای زیاد در هزینه‌های متفرقه، از جمله در ردیف ۵۰۳۰۰۲ (هزینه‌های سرمایه‌ای پیش‌بینی نشده)، حکم جزء ۳ بند «د» که تغییر زیادی در ارقام طرح‌ها به وجود می‌آورد، چه ضرورتی دارد؟ آیا بهتر نیست که پیش‌بینی لازم درخصوص منابع مورد نیاز طرح‌های عمرانی صورت گیرد تا هر ساله برنامه‌ریزی‌ها دچار اختلال نشود؟ آیا با این تغییر طرح تمام می‌شود؟

لازم به ذکر است که تغییرات مکرر در منابع، تهیه گزارش عملکرد و تهیه گزارش تفریغ بودجه را مشکل‌تر می‌کند و استفاده مؤثر و صحیح از آن‌ها را کاهش می‌دهد.

۲. طبق ماده (۶۳) قانون محاسبات عمومی کشور و سایر قوانین خاص، دستگاه‌های اجرایی مکلفند در حدود اعتبارات مصوب و تخصیصی خود نسبت به

تعهد پرداخت و تأمین اعتبار، اقدام و پس از تحویل کالا یا انجام کار وجه آن را پرداخت نمایند.

چنانچه تعهداتی تا پایان سال پرداخت نشود، در سال بعد پس از تأیید وزارت امور اقتصادی و دارایی از محل ردیف اعتباری (۷۰۲۱۰۱) قابل پرداخت است. چنانچه تعهدات زائد بر اعتبار باشد، در سال یا سالهای بعد پس از تعقیب متخلفین و تأیید کمیسیون ماده (۲۰) دیون بلامحل، موضوع مواد (۸) و (۵۸) قانون محاسبات عمومی کشور، از محل اعتبار خود سازمان قابل پرداخت است.

پیشنهاد: 

حذف اجزای ۱، ۲، ۳ و ۴ بند تبصره ۱

تبصره ۱- بندد- جزء ۵

● موضوع تبصره

اجازه پرداخت بدهی‌ها از محل اعتبار دیگر فصول هزینه اعتبارات هزینه‌ای و اعتبار از محل درآمد اختصاصی به دستگاه‌های اجرایی.

● توضیح تبصره

در جزء ۵ این بند نه تنها اعتباری برای پرداخت دیون پیش‌بینی نشده، بلکه هزینه‌های آن به سایر اعتبارات تحمیل شده است. از این رو پیش‌بینی ردیف خاصی برای تأمین اعتبار دیون ضرورت دارد. همچنین عبارت «این جزء» نیز باید مطابق پیشنهاد ارائه شده تغییر یابد تا بتوان منبع جدید اعتباری برای تأمین مبالغ اضافه شدنی موضوع بند «د» فراهم آورد.

🌀 پیشنهاد:

الف) - در زمره اعتبارات منظور شود.

اعتبار لازم برای پرداخت دیون کلیه دستگاه‌های اجرایی در بودجه گنجانده شود.

ب) - اصلاح جزء ۵

به دستگاه‌های اجرایی اجازه داده می‌شود پس از تسویه بدهی‌های خود به دستگاه‌های دیگر، در صورت وجود اعتبار اضافی در فصل مربوط، با تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور بدون محدودیت تأمین و پرداخت کند.

تبصره ۱- بندی

● موضوع تبصره

دستگاه‌های اجرایی که شکل حقوقی آنها منطبق با مواد قانون محاسبات عمومی کشور نیست از لحاظ اجرای مقررات قانون فوق در حکم مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی به شمار آیند.

● توضیح تبصره

قانون محاسبات عمومی کشور یک قانون دائمی است و تعاریف آن لازم‌الاجتماع است. بنابراین، حتی در یک قانون یک ساله نیز نباید قوت قانونی مواد آن متزلزل شود. به علاوه وجود چنین تبعیضی نیز لزومی ندارد. همچنین، نهادهای عمومی غیردولتی نیز به موجب قانون تعریف شده هستند.

لذا پیشنهاد می‌شود:

● پیشنهاد:

بندی تبصره ۱ حذف گردد

تبصره ۱- بندل

● موضوع تبصره

صدور مجوز استفاده درصدی از اعتبارات بودجه بدون الزام به رعایت قانون محاسبات عمومی کشور و دیگر قوانین مرتبط.

● توضیح تبصره

در خصوص بند مذکور، ذکر این مطلب ضروری است که از سال ۱۳۶۴، قانونی تحت عنوان «قانون نحوه مصرف اعتبارات خارج از شمول قانون محاسبات عمومی و سایر مقررات عمومی دولت» به تصویب رسید. در سال‌های اولیه بودجه نویسی، در تبصره‌های بودجه (که بعداً همه ساله در قالب تبصره ۱۵ تبلور یافت)، درصدی از اعتبارات جاری و عمرانی، از کلیه قوانین و مقررات مالی و معاملاتی و عمومی دولت مستثنی و تابع قانون فوق شد.

در سال‌های بعد، بخشی از اعتبارات از محل درآمد اختصاصی و کل اعتبار جاری و اختصاصی فصل تحقیقات و درصدی از منابع داخلی شرکت‌های دولتی و سرمایه‌گذاری شرکت‌های دولتی و بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت نیز در تبصره ۱۵ اضافه شد (در قانون بودجه سال ۱۳۸۰ مجموع منابع خارج از شمول رقمی حدود ۴۳۰۰ میلیارد ریال است که باید به مصرف برسد).

به طور کلی اشکالات اساسی و مواردی را که موجب تبعیض، فقر و فساد و از بین بردن بخش زیادی از منابع شده و می‌شود از این تبصره نشأت می‌گیرد و می‌توان آنها را به صورت زیر بیان کرد:

۱- هیچ گونه نظارت و ضابطه‌ای در مورد مصرف اعتبارات و منابع این بند وجود ندارد. تنها ملاک تطبیق این گونه پرداخت‌ها «قانون نحوه مصرف اعتبارات خارج از شمول قانون محاسبات عمومی و سایر مقررات عمومی دولت» (مصوب ۱۳۶۴) است که آن هم فقط دارای چند بند احکام است و کلاً در مورد پرداخت‌ها و ضابطه آن‌ها، هیچ گونه حد و حدودی ندارد. به طوری که فقط موافقت نامه کلی مبادله می‌شود و در واقع اعتبار خارج از شمول اعم از جاری، عمرانی، اختصاصی یا شرکت‌های دولتی نوعی پول تو جیبی است که با آن هر نوع هزینه‌ای را می‌توان انجام داد و غیرقانونی هم نیست. می‌توان ماهیانه تا چندین میلیون تومان به افراد پاداش داد یا کمک کرد. هر مبلغی را به پیمانکار پرداخت کرد. صدها ساعت اضافه کاری و انواع هزینه‌های ممنوعه از محل اعتبارات عمومی به اشخاص حقیقی یا حقوقی دولتی یا غیردولتی واگذار کرد و عملاً نیازی نیست که مدیر دستگاه اجرایی با اعمال مدیریت راهکاری هدفمند پیدا کند چون پول خارج از شمول در اختیار دارد و دستش باز است. هر مشکلی با اعتبار خارج از شمول حل می‌شود و نیازی به زحمت کشیدن برای ایجاد شایسته سالاری نیست. بدون اغراق می‌توان گفت که اغلب وجوه خارج از شمول بدون هدف دور ریخته شده و قراردادهایی منعقد شده است که فقط موجب اتلاف منابع کشور بوده‌اند.

۲- به جرأت می‌توان گفت که اعتبارات خارج از شمول، شایسته سالاری را از بین برده است و چنانچه ادامه یابد، وضعیت بدتر نیز خواهد شد. به‌عنوان مثال، قانونگذار پس از بررسی‌های همه جانبه و کارشناسی شده تصویب می‌کند که به لحاظ حساسیت برخی مشاغل، فوق العاده جذب یا مدیریت گروهی از

مدیران از گروه‌های پایین‌تر، بیش‌تر باشد (البته باید هم باشد). به دلیل اعتراض برخی افراد غیرکارآمد، دستگاه تمام یا قسمتی از مابه‌التفاوت این گونه فوق‌العاده‌ها را از محل اعتبارات خارج از شمول یا سایر منابع نامحدود به دیگران پرداخت می‌کند و در نتیجه باز هم همه با هم یکسان می‌شوند و انتظار برقراری شایسته سالاری بی‌معنی می‌شود. از سوی دیگر باید به این نکته نیز توجه داشت که وقتی خرجی یا هزینه‌ای در یک دستگاه اجرایی از هر محلی و منبعی جاییفتد، دیگر نمی‌توان آن را حذف کرد. بنابراین اگر هم زمانی منابع خارج از شمول قطع شوند، افرادی که زندگی خود را با اضافه کردن این مبالغ تطبیق داده‌اند دچار مشکل می‌شوند و در نتیجه یا کم‌کاری می‌کنند یا از طریق غیرقانونی موجب بروز فساد خواهند شد. بنابراین توجه به این نکته ضروری است که ریشه‌های فساد مالی در همین بسترها ایجاد می‌شوند.

۳- اغلب اعتبارات خارج از شمول بابت جبران و رفع نواقص پرداخت‌هایی هزینه می‌شود که برای پرداخت آن‌ها نمی‌توان از مقررات عمومی استفاده کرد. لازم به ذکر است که در چند سال اخیر به موجب بند ۳ تصویب‌نامه هیأت وزیران مبلغی از کل اعتبار مصوب خارج از شمول، به دستگاه‌های اجرایی واگذار نمی‌شود، بلکه در اختیار رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور قرار می‌گیرد و به پیشنهاد رئیس دستگاه اجرایی و تأیید ریاست سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی، علاوه بر مبلغ اولیه، در طول سال در اختیار آن‌ها قرار می‌گیرد. لذا این سؤال مطرح می‌شود که چگونه می‌توان بر عملکرد آن نظارت داشت. دستگاه اجرایی در مواردی که طبق قوانین عمومی نمی‌تواند هزینه کند، بدون رعایت سقف، از اعتبارات خارج از شمول استفاده می‌کند و هنگامی که جمع مبلغ هزینه شده بیش‌تر

شد. با دریافت مبلغ جدیدی از سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی تخلقات خود را قانونی جلوه می‌دهد. طی ۱۶ سال گذشته نحوه مصرف اعتبارات خارج از شمول مشخص نشده است و در این رابطه می‌توان از طریق قوانین عمومی به نتایج لازم رسید و اگر قانون نظام هماهنگ و قوانین مالی و محاسباتی و مقررات پرداخت‌ها اشکال دارد، اصلاحاتی در آن انجام داد.

۴- در این بند قید شده است که شرکت‌های دولتی باید درصدی از منابع داخلی خود را طبق قانون، خارج از شمول قانون محاسبات عمومی و... مصرف نمایند. در این خصوص ذکر نکات زیر لازم است:

الف - قانون خارج از شمول فقط ناظر بر اعتبارات جاری و عمرانی است، چون باید موافقت‌نامه مبادله شود. برای اعتبارات خاص و بودجه شرکت‌های دولتی در هیچ کجا مبادله موافقت‌نامه پیش‌بینی نشده است.

ب- اموال خریداری شده در دستگاه‌های اجرایی از محل اعتبارات خارج از شمول، اموال دولتی محسوب می‌شوند. در صورتی که در شرکت‌های دولتی «دارایی» به شمار می‌آیند.

ج- مانده وجوه مصرف نشده اعتبارات خارج از شمول باید به خزانه واریز گردد. در صورتی که بودجه شرکت‌های دولتی «اعتبار» نیست.

به طور کلی در مورد شرکت‌های دولتی این ابهام وجود دارد که درصد تعیین شده

در این بند طبق چه ضوابطی باید مصرف شود؟

ذکر این نکته نیز ضروری به نظر می‌رسد که بخش مهمی از راهکار اجرایی فرمان ۸ ماده‌ای مقام معظم رهبری با حذف یا اصلاح بند «ل» تبصره ۱ و تعیین روش‌های دیگر به نتیجه خواهد رسید.

در خصوص بند مزبور موارد پیشنهادی زیر قابل طرح‌اند:

۱- به طور کلی این بند در سال‌های آینده **حذف** شود و دستگاه‌های اجرایی در قالب قوانین و مقررات موجود و با اعمال مدیریت شایسته سالاری و با انگیزش کاری به اهداف دسترسی پیدا کنند و در صورت لزوم در جهت اصلاح قوانین پرداخت اقدام نمایند.

۲- به منظور اعمال اهداف مدیریتی، مبالغی تحت عنوان ماده ۸ سری اماده (۸) از فصل (۲) شرح مواد هزینه (سال ۱۳۴۶)، همانند سال‌های قبل از انقلاب، در فصل دوم هزینه‌ها به صورت یک قلم پیش‌بینی شود و در اختیار رئیس دستگاه اجرایی قرار گیرد تا صرف هزینه‌های ضروری شود و تحت عنوان هزینه قطعی منظور شود.

پیشنهاد:

۳- چنانچه مصلحت بر این است که اعتبارات این بند باقی بماند، پیشنهاد می‌شود که:

الف) «شرکت‌های دولتی» و «فصل تحقیقات» حذف شوند؛

ب) حداکثر اعتبار خارج از شمول هر دستگاهی از درصدی مشخص (مثلاً ۵ درصد) تجاوز نکند؛

ج) از محل اعتبارات خارج از شمول طرح‌های عمرانی هیچ‌گونه «پرداخت پرسنلی» صورت نگیرد؛

د) کل اعتبار خارج از شمول تا حد سقف تعیین شده در این بند، بین دستگاه‌های اجرایی توزیع شود و ارقام شناور در اختیار سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی نباشد.

تبصره ۱- بندن

● موضوع تبصره

مكلف بودن دستگاه‌های اجرایی در انجام معاملات و قراردادهای بیش از یک میلیون دلار از طریق مناقصه محدود یا بین‌المللی.

● توضیح تبصره

ابتدا باید یادآوری کرد که بند مذکور در جزء (۳) بند (ج) ماده (۸۵) قانون برنامه سوم توسعه وجود دارد.

همچنین درخصوص بند مذکور باید گفت که در قوانین و مقررات مالی و اداری، انواع دستگاه‌های اجرایی تعریف شده‌اند: غیر از شرکت‌های دولتی که در اساسنامه آنها عبارت «مقررات عمومی نسبت به آنها مستلزم ذکر نام یا تصریح نام است»، وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی دیگری نیز وجود دارند که در قانون و اساسنامه آنها به این موضوع اشاره شده است. با عنایت به ماده (۱۱) قانون برنامه سوم توسعه و موارد متعدد مندرج در تبصره‌های بودجه و قوانین دائمی دیگر، ملاحظه می‌شود که به آنها اشاره نشده و در نهایت برخی قوانین مهم و عمومی شامل آنها نمی‌شود. وزارت جهاد سازندگی سابق، وزارت کشاورزی سابق و در حال حاضر، وزارت جهاد کشاورزی، سازمان انرژی اتمی ایران و... از نمونه‌های ذکر شده‌اند. بنابراین پیشنهاد می‌شود همواره این طور نوشته شود:

وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی، شرکت‌های دولتی و بانک‌ها، مؤسسات و

نهادهای عمومی غیردولتی و کلیه دستگاههایی که قوانین و مقررات عمومی در مورد آنها مستلزم ذکر نام یا تصریح نام است.

پس درخصوص بند مذکور می‌توان گفت از آن جا که حکم بند مذکور در جزء (۳) بند (ج) ماده (۸۵) قانون برنامه سوم وجود دارد با اصلاح ماده (۱۱) قانون برنامه سوم توسعه می‌توان آن را **حذف** کرد.

⑨ پیشنهاد:

حذف بند «ن» تبصره ۱

تبصره ۱- بندس

● موضوع تبصره

کمک دولت از محل ردیف ۵۰۳۱۵۶ به منظور تکمیل طرح‌های ملی و استانی نیمه تمام با مشارکت (مردم).

● توضیح تبصره


بند «س» تبصره ۱ درباره موضوع طرح‌های خودیاری و مشارکت افراد خیر است.

عملکرد این تبصره در سال‌های اجرا نامشخص و مبهم است.

در مورد بند (س) می‌توان گفت که این بند به نوعی در جزء ۴ بند (الف) تبصره ۲۲ نیز تکرار شده و در واقع همان خودیاری است که اهمیت زیادی در امر توسعه دارد و آن هم تاکنون به نتیجه مطلوبی نرسیده است.

ذکر این نکته ضروری است که هر قدر ردیف‌های بودجه را افزایش دهیم، باید موافقت‌نامه جداگانه مبادله کنیم و ضمناً حسابداری اضافی و حسابرسی و حسابگری و تفریغ بودجه آن‌ها نیز هزینه‌های بسیاری را به دنبال دارد. تصور این مطلب که با تفکیک منابع در ردیف‌ها، اعمال نظارت سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی بیش‌تر می‌شود، اشتباه است. برعکس، هر چه منابعی را که به دست دستگاه‌ها می‌رسانیم، در یک ردیف باشند نظارت جامع‌تر و سریع‌تر شکل خواهد گرفت. در خصوص بند «س»، اگر اعتبار این تبصره **حذف** و به جمع اعتبارات دستگاه‌ها اضافه شود، نتایج مؤثرتری به دست خواهد آمد. همچنین در خصوص

تبصره مذکور این نکته قابل ذکر است که آیا طرح عمرانی که بخشی از منابع آن توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی غیر دولتی تأمین شده است، اموال دولتی است یا مربوط به بخش غیر دولتی.

پیشنهاد: 

پیشنهاد می شود که بند مذکور حذف شود و اعتبارات ردیف ۵۰۳۱۵۶ به طرح های مشخص زیر مجموعه اعتبارات هر دستگاه اجرایی در پیوست شماره یک و دو اضافه شود.

تبصره ۱- بند ع**● موضوع تبصره**

واریز مالیات سال ۱۳۸۱ شرکت‌های ملی نفت و گاز، برق‌های منطقه‌ای و سازمان توانیر و سازمان آب و برق خوزستان به صورت علی‌الحساب به خزانه.

⊙ پیشنهاد:

بند «ع» تبصره یک لایحه بودجه ۱۳۸۱ حذف شود و پرداخت‌های این شرکت‌ها به درآمد عمومی دولت، مشابه قانون بودجه سال قبل انجام شود.

تبصره ۱- بندهای ص، ش

● موضوع تبصره

۱. اخذ ۱۰ درصد مالیات غیرمستقیم از قیمت فروش هر دستگاه خودرو سواری از شرکت‌های تولیدکننده خودرو
۲. تعیین نرخ مالیات غیرمستقیم برخی کالاها (موبایل، نوشابه، فولاد وارداتی...).
۳. صادرات کالاهای موضوع بند «ص» تبصره ۱ مشمول مالیات بر فروش نخواهد بود.
۴. زمانبندی پرداخت مالیات فولاد وارداتی و مالیات بر فروش مندرج در بندهای (ص) تبصره ۱.

🕒 پیشنهاد:

احکام فوق از قانون بودجه حذف و در قانون مالیات‌ها لحاظ شوند.

تبصره ۱- بند خ- جزء ۱ و ۲**● موضوع تبصره**

۱. اعطای مجوز به سازمان مجری ساختمان‌ها و تأسیسات دولتی و عمومی درخصوص تخصیص ۲/۵ درصد از اعتبار هر یک از طرح‌های عمرانی به عنوان درآمد حاصل از خدمات مدیریت.
 ۲. اعطای مجوز به بنیاد مسکن درخصوص تخصیص ۴ درصد از عملکرد تخصیص اعتبارات، به عنوان درآمد حاصل از خدمات مدیریت.
- از آن جا که راهکارهای پیش‌بینی شده در این بند می‌توانند به صورت قانون دائمی باشند لذا پیشنهاد می‌شود:

⑨ پیشنهاد:

اجزای ۱ و ۲ بند «خ» تبصره ۱ به صورت قانون دائمی تصویب شود.

تبصره ۱- بند خ- جزء ۳**● موضوع تبصره**

انتقال مصالح و تجهیزات مازاد طرح‌های ملی تمام شده به سایر طرح‌ها و طرح‌های مورد نیاز، به تشخیص هیأت مدیره سازمان مجری.

🌀 پیشنهاد:

مصالح مازاد به قیمت کارشناسی به طرح واگذار و وجوه آن به حساب درآمد عمومی واریز و یا از اعتبار طرح کسر شود. در مورد واگذاری مصالح مازاد به پیمانکاران نیز باید چنین روشی اعمال شود.

تبصره ۱- بند ض

● موضوع تبصره

تخصیص اعتبار «طرح احداث آزمایشگاه‌های ملی» و «ردیف هزینه‌های ملی تحقیقات ویژه توسعه کشور» برای اجرای طرح‌ها و فعالیت‌های مشخص پژوهشی.

● توضیح تبصره

این تبصره چندین سال است تکرار می‌شود، بدون آن که سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور اعلام و مشخص کند که طرح‌های «طرح ملی تحقیقات» چه مشخصه‌ای دارند و دارای چه اهدافی هستند.

۱- در قانون برنامه و بودجه طرح‌های عمرانی در سه دسته انتفاعی، غیرانتفاعی و مطالعاتی دسته بندی شده‌اند و نحوه انجام امور مالی، اجرایی و نظارتی هر طرح نیز مشخص است. ولی سال‌ها است که اعتبارات موضوع تبصره ۴۳ قوانین بودجه سنواتی صرفاً به مصارف و کمک به اعتبارات جاری می‌رسد بدون این که هدف خاصی را دنبال کند و چارچوب نظارتی آن مشخص شود.

۲- مشخص نیست چرا سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور اعتبارات طرح‌های مطالعاتی را در یک فصل و برنامه و طرح مشخص جمع بندی نمی‌کند. در وضعیت موجود، این نوع اعتبارات تحت عناوین، اعتبارات تحقیقاتی، اعتبارات پژوهشی، اعتبارات ملی تحقیقات و اعتبارات طرح‌های کاربردی و... مصرف می‌شوند.

۳- موضوع بعدی که باعث به هم ریختگی نظام مالی و حسابداری و توزیع بودجه

می‌شود، موضوع نقل ماندهٔ وجوه مصرف نشدهٔ این طرح‌ها به سال بعد است. در این مورد چگونه می‌توان سیستم‌هایی مالی را طراحی کرد که هزینه زیادی نداشته و پاسخگو باشند؟

🌟 پیشنهاد:

جمع کردن اعتبارات طرح‌های مطالعاتی در یک فصل و برنامه و طرح مشخص با ضوابط اجرایی و نظارتی معین و تصویب آن به صورت قانون دائمی

تبصره ۲- پیشنهادهای الحاقی

(۱)

دولت مکلف است در جهت کارآمد کردن هزینه‌های بودجه‌ای اقدامات زیر را در سال ۱۳۸۱ انجام دهد و نتایج را به صورت هر سه ماه یکبار به اطلاع مجلس برساند:

- تدوین گزارش پیشرفت فیزیکی پروژه‌های عمرانی دولت به صورت فصلی.
- تدوین برنامه‌های زمانبندی برای پروژه‌های اجرایی دولت.
- محدود کردن سقف میزان افزایش و موارد تجدید نظر در هزینه پروژه‌های عمرانی.

(۲)

دولت مکلف است در طول سال ۱۳۸۱ بدهی‌های شرکت‌های دولتی را به نحوی تنظیم نماید که مانده بدهی‌های این شرکت‌ها از ۲۵ درصد درآمدهای عملیاتی آن‌ها تجاوز نکند.

(۳)

در جهت تسریع واگذاری فعالیت‌های اقتصادی به بخش خصوصی، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی مکلف است در نیمه نخست سال ۱۳۸۱ شاخص درجه چسبندگی شرکت‌های دولتی را معین و آن را به تصویب هیأت دولت برساند.

سازمان واگذاری مکلف است تا پایان سال ۱۳۸۱ دست کم، ۳۰ درصد از شرکت‌های دولتی را که در پایین‌ترین رده‌های چسبندگی قرار دارند، با استفاده از روش‌های برگزیده به بخش خصوصی واگذار و عواید آن را به ردیف بودجه‌ای.... وصولی از محل واگذاری شرکت‌های دولتی واریز کند.

(۴)

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مکلف است، صورت‌های مالی و وضعیت فعالیت شرکت‌های تابعه، شرکت‌های اصلی بخش کشاورزی را در شش ماهه اول سال ۱۳۸۱ مشخص و به مجلس شورای اسلامی ارائه کند.

تبصره ۳ - بند الف

● موضوع تبصره

تصریح وظیفه دولت درخصوص اختصاص تسهیلات بانکی، وجوه اداره شده و کمک‌های فنی و اعتباری جهت سرمایه‌گذاری در زمینه‌های اشتغال‌زا به منظور تحقق اهداف برنامه سوم.

● توضیح تبصره

الف- در سیستم حسابداری دولتی انواع هزینه‌ها عبارتند از: هزینه قطعی، پیش‌پرداخت و علی‌الحساب و در هر سه مورد باید تعهداتی برای دولت ایجاد شود تا بتوان وجه را پرداخت کرد. واگذاری منابع مالی تحت عنوان «وجوه اداره شده» به بانک‌ها و مؤسسات اعتباری، دارای مشخصات هیچ یک از سه نوع پرداخت فوق نیست و چنانچه ذی‌حساب بخواهد براساس روش‌های حسابداری دولتی آنها را در دفاتر مالی ثبت کند، دستورالعملی ندارد. علاوه بر این، در مقابل وجوه پرداختی، تعهدهای ایجاد شده برای دستگاه نیز مشخص نیست.

بنابراین در این مورد حسابداری دولتی پاسخگو نیست و در این خصوص هیچ گونه ضابطه‌ای پیش‌بینی نشده است. لذا استفاده از هر سه سرفصل اشتباه است و تنظیم صورت‌حساب دریافت و پرداخت مقدور نیست.

ب- بانک‌ها و مؤسسات اعتباری که این‌گونه وجوه اداره شده را از هزینه‌های سرمایه‌ای دریافت می‌کنند، نه می‌توانند به درآمد خود اضافه کنند، نه تحت

عنوان بودجه آنها پیش بینی شده است و نه می‌توانند صورت حساب آن را جداگانه تنظیم و به ذی‌حسابی مربوطه ارائه دهند.

لذا در این قسمت نیز نگهداری حساب منابع با مشکل مواجه می‌شود و در آینده چنان دچار به هم ریختگی می‌شود که «هدف این حکم» به طور یقین تأمین نخواهد شد. در نهایت باید اذعان داشت که هنوز شیوه نظارت بر «وجوه اداره شده» تعیین و مشخص نشده است و این وجوه نیز به سرنوشت صدها هزار میلیارد ریال منابع دیگر دچار خواهند شد. از این رو پیشنهاد می‌شود

🌀 پیشنهاد:

منابع وجوه اداره شده که توسط دستگاه‌های اجرایی به بانک عامل پرداخت می‌شود به عنوان افزایش سهام دولت در بانک عامل قلمداد شود و به صورت وجوه اداره شده به پیشنهاد دستگاه اجرایی مربوط توسط بانک‌های عامل به صورت تسهیلات بانکی به متقاضیان واجد شرایط پرداخت شود.

تبصره ۳- بندهای ب، و، ز

● موضوع تبصره

۱. تعیین وظیفه بانک مرکزی درخصوص تنظیم شاخص‌های بانکی به نحوی که اهداف رشد اقتصادی و مهار تورم تحقق یابد. نحوه توزیع اعتبارات و تسهیلات بین بخش‌های مختلف براساس پیشنهاد شورای پول و اعتبار تا پایان فروردین ۱۳۸۱ به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.
۲. تعیین میزان سقف مانده تسهیلات بانکی تا سقف ۴۲۰۰ میلیارد ریال و تعیین سهم بخش‌های دولتی و تعاونی و خصوصی.
۳. پرداخت بخشی از سود و کارمزد متعلقه به طرح‌هایی که تسهیلات آن‌ها از محل منابع بانکی تأمین شده‌اند از محل اعتبارات مندرج در برنامه کمک‌های فنی و اعتباری مربوط به خود توسط دستگاه‌های اجرایی و سیاست‌های حمایتی.
۴. تأمین تسهیلاتی برای پرداخت به بازنشستگان توسط سازمان بازنشستگی کشوری و لشکری.
۵. پرداخت تسهیلات مسکن به ۳۵ هزار نفر از آزادگان، خانواده شهدا و جانبازان بالای ۲۵ درصد.
۶. پرداخت تسهیلات به منظور تسهیل و کمک در امور گازرسانی و لوله‌کشی گاز و فاضلاب داخل منازل.

● توضیح تبصره

به طور کلی می‌توان گفت که موضوع تبصره ۳، اعطای تسهیلات به بخش دولتی و غیردولتی است. ارقام تسهیلات شرکت‌های دولتی در بودجه هر شرکت دولتی در قسمت ششم قوانین بودجه لحاظ شده است و تسهیلات بخش غیردولتی ارتباطی به بودجه کل کشور ندارد. بنابراین به طور کلی بندهای فوق، از تبصره‌های غیربودجه‌ای است و باید حذف شوند^۱. لازم به ذکر است که تبصره‌های قوانین بودجه سنواتی اصولاً احکام مربوط به دریافت‌ها و پرداخت‌های ارقام بودجه در قالب ماده واحد است.

⑤ پیشنهاد:

بندهای ب، و، ز تبصره ۳ حذف شوند.

۱ طبق ماده (۸۴) قانون برنامه سوم، افزایش درممانده تسهیلات تکلیفی طی سال‌های برنامه سوم به طور متوسط سالانه ده درصد (۱۰٪) نسبت به ارقام مصوب سال ۱۳۷۸ کاهش می‌یابد.

تبصره ۳- بند ح

● موضوع تبصره

پرداخت تسهیلات به متقاضیان انشعاب و لوله کشی گاز و لوله کشی فاضلاب.

● توضیح تبصره

با توجه به تعداد بی‌شمار انشعابات بدون مصرف گاز که تا حد ۷۰۰ هزار انشعاب برآورد می‌شود و ضرورت استفاده هر چه بیش‌تر از سرمایه‌گذاری‌های انجام شده در خطوط توزیعی گاز و نصب علمک‌ها، پیشنهاد می‌شود:

⑤ پیشنهاد:

سقف این تسهیلات در امرگازرسانی به میزان دو برابر و تا حد ۲۰۰ میلیارد ریال برای ارائه تسهیلات به ۱۰۰ هزار واحد مسکونی افزایش یابد.

تبصره ۳- بند ج**• موضوع تبصره**

تعیین سقف مانده اعتبارات بانکی و چگونگی توزیع آن در سال ۱۳۸۱.

• توضیح تبصره

همانند قوانین بودجه سال‌های گذشته عبارت زیر به پایان بند ج تبصره ۳ اضافه شود:

(۵) پیشنهاد:

شرکت‌های دولتی تحت هیچ عنوان مجاز نیستند به جز سهم مذکور در این تبصره از نظام بانکی کشور، به دریافت تسهیلات تکلیفی دیگری اقدام کنند و پرداخت تسهیلات مصوب سال ۱۳۸۱ هم منوط به بازپرداخت اقساط تسهیلات قبلی سررسید شده آن‌ها است.

تبصره ۳- بند ۵

● موضوع تبصره

حمایت از طرح‌های سرمایه‌گذاری اشتغال‌زای بخش خصوصی و تعاونی از طریق پرداخت یارانه سود و کارمزد تسهیلات دریافتی توسط دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی.

● توضیح تبصره

از آن جا که در سال‌های اخیر به سبب روشن نبودن رقم دقیق کمک دولت به منظور کاهش مبلغ سود و کارمزد وام‌های اعطایی، عملکرد واقعی، گاهی پرداخت درصد ناچیزی از این هزینه بوده است، محکم‌تر شدن متن بند و ایجاد الزام برای کمک به دریافت کنندگان وام، اصلاح بند به صورت زیر پیشنهاد می‌شود:

● پیشنهاد:

به منظور حمایت..... در حوزه وظایف آن‌ها اجرا می‌شود. مکلفانند اعتبار لازم برای پرداخت حداقل ۲۵ درصد از سود و کارمزد متعلقه و...

تبصره ۳ - بند ط

● موضوع تبصره

نحوه اعطای تسهیلات از محل وجوه اداره شده.

● توضیح تبصره

برنامه کمک‌های فنی اعتباری مربوط به فصل مسکن در طرح «طرح‌های اشتغال‌زا» به فعالیت‌های انبوه‌سازی بخش خصوصی و در نهایت دولتی اختصاص می‌یابد و تعاونی‌های مسکن و نهادهای محلی از آن بی‌بهره‌اند.

● پیشنهاد:

۱- (جزء الحاقی به بند «ط») در بخش مسکن وزارت مسکن و شهرسازی موظف است ۲۵ درصد از اعتبارات طرح‌های اشتغال‌زا را به تعاونی‌های مسکن اختصاص دهد.

۲- مهلت «تا پایان آذرماه» به «تاپایان شهریورماه» کاهش یابد.

تبصره ۳- بندی

● موضوع تبصره

منظور کردن اعتبار ردیف ۱۱۲۵۱۱ به عنوان افزایش سرمایه دولت در صندوق حمایت از فرصت‌های شغلی به منظور اعطای تسهیلات.

● توضیح تبصره

«صندوق حمایت از فرصت‌های شغلی» دارای شخصیت یک مؤسسه اعتباری و شرکتی دولتی است. این مؤسسه از محل اعتبار ۱۱۲۵۱۱ سال‌ها است که دارای افزایش سرمایه شده و در حسابداری دولتی نیز ذی‌حساب وزارت کار و امور اجتماعی این مبلغ پرداختی را هزینه قطعی منظور می‌کند. این بند از تبصره (۳) نیز مانند بند «ط» همین تبصره از نظارت لازم برخوردار نیست. لذا پیشنهاد می‌شود.

● پیشنهاد:

حکم بند «ی» تبصره ۳ به قانون دائمی تبدیل شود.

تبصره ۳- بندک**● موضوع تبصره**

منظور کردن اعتبار ردیف ۵۰۳۵۱۵ به منظور افزایش سرمایه دولت در صندوق تعاون کشور.

🌸 پیشنهاد:

حکم بند «ک» تبصره ۳ به قانون دائمی تبدیل شود.

تبصره ۳ - بندل

● موضوع تبصره

تخصیص مبلغ ۴۵۰۰ میلیارد ریال از اعتبار ردیف ۵۰۳۶۱۰ برای اعطای تسهیلات بانکی به طرح‌های سرمایه‌گذاری اشتغال‌زا به بخش خصوصی و تعاونی به صورت وجوه اداره شده.

● توضیح تبصره

از آن جا که مبلغ چهارهزار و پانصد میلیارد ریال اعتبار به صورت کلی آمده و سهم هیچ یک از مجریان مشخص نشده است، امکان رسیدگی به کفایت رقم پیشنهادی وجود ندارد. پیشنهاد می‌شود در زمان تصویب این تبصره، سهم هر یک از بخش‌های استفاده‌کننده به دقت تعیین شود و به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد.

● پیشنهاد:

۱. این اعتبار به عنوان «اعتبارات هزینه‌ای» منظور شود، زیرا طبق حکم قانونی همین تبصره مقرر شده است که این اعتبار توسط ذیحساب‌های مربوط (هنگام پرداخت به بانک‌های عامل) به هزینه قطعی منظور شود.
۲. ضوابط مصرف و دستور العمل نظارت بر مصارف این وجوه در قالب آیین نامه‌ای به تصویب هیأت وزیران برسد.
- ۳- تعیین سهم دقیق هر یک از مجریان تبصره

تبصره ۳- بندل- پیشنهادهای الحاقی

(۱)

دولت مکلف است عملکرد اعتبارات تخصیصی به طرح‌های اشتغال‌زا، از جمله وجوه اداره شده، را هر سه ماه یکبار همراه با گزارش تفصیلی آن به مجلس شورای اسلامی ارائه دهد.

(۲)

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است هر سه ماه یکبار گزارش عملکرد این تبصره را به تفکیک بانک‌های عامل به کمیسیون‌های برنامه و بودجه و محاسبات و اقتصادی مجلس شورای اسلامی ارائه دهد.

تبصره ۳- بند ع


● موضوع تبصره

نحوه پرداخت تسهیلات بانکی برای مسکن خانواده معظم شهدا، آزادگان و جانبازان ۲۵ درصد و بالاتر.

● توضیح تبصره

۱- اعتبارات عمرانی به بانک مسکن داده می‌شود تا به صورت وام و تسهیلات در اختیار مشمولین قرار گیرد. این اعتبارات در دفاتر ذی حسابی به عنوان دریافت وجوه از خزانه و تحت عنوان «هزینه» ثبت می‌شود. این اعتبارات می‌تواند هزینه تلقی شود و هم نوعی تغییر منابع و در ۹ سال اخیر سیستم مالی معین و مناسبی برای این حکم پیش‌بینی نشده است.

۲- در عین حالی که در مورد خانواده‌های شهدا و جانبازان و آزادگان قوانین **دائمی** وجود دارد، مشکل مسکن آن‌ها از طریق بنیاد شهید، بنیاد جانبازان و ستاد آزادگان رفع نمی‌شود و به صورت قانون دائمی در نمی‌آید. در تبصره (۶) ماده (۵۱) آیین‌نامه اجرایی قانون زمین شهری به این موضوع نیز اشاره شده و می‌توان با اصلاح آن، این بند از تبصره (۳) را به صورت **دائمی** درآورد و از لایحه بودجه **حذف** کرد.

پیشنهاد: 

حکم بند «ع» تبصره ۳ به صورت حکم دائمی به آیین نامه اجرایی ماده (۵۱) قانون زمین شهری الحاق گردد.

تبصره ۳- بند ف

● موضوع تبصره

اعطای مجوز به دستگاه‌های اجرایی طرح‌های مندرج در پیوست شماره ۱ تا نسبت به انعقاد قرارداد اجرایی از طریق مناقصه با استفاده از تسهیلات مالی داخلی (فاینانس داخلی) ارزی و ریالی اقدام نمایند.

● توضیح تبصره

۱. عبارت «نسبت به انعقاد قرارداد اجرایی از طریق مناقصه» تعریف شده نیست.
 ۲. برای عملیات اجرایی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در پیوست شماره ۱، یک، ارز و ریال لازم پیش‌بینی شده است.
 ۳. «تسریع در عملیات اجرایی» ارتباطی به جلب «مشارکت بخش غیردولتی» ندارد.
- با توجه به ابهامات فوق پیشنهاد می‌شود:

🌀 پیشنهاد:

بند «ف» تبصره ۳ حذف شود.

تبصره ۴- بندد- اجزای ۱، ۲، ۳، ۴ و ۵

● موضوع تبصره

اصلاح ساختار نیروی انسانی و افزایش نیروهای متخصص از طریق بازخرید سنوات خدمت نسبت به کاهش کارکنان داوطلب غیرماهر دیپلم یا پایین‌تر از دیپلم و رسمی توسط دستگاه‌های دولتی تا سقف ۳ ماه و معرفی برای استفاده از تسهیلات بانکی.

● توضیح تبصره

۱. درخصوص بند «د» تبصره ۴ در بند «ب» ماده (۱۲۷) قانون برنامه سوم (تعدیل نیروی انسانی) احکام لازم وجود دارد. بنابراین **حذف** این بند (که چند سال است تکرار می‌شود) از بودجه سالانه مشکلی به وجود نخواهد آورد.

۲. می‌توان با اصلاح بند «ج» ماده (۳) قانون برنامه سوم توسعه و یا قوانین استخدامی در مورد مزایای کارکنان خرید خدمت نسبت به **حذف** این بند اقدام کرد.

🌀 پیشنهاد:

اجزای ۱، ۲، ۳، ۴ و ۵ بند «د» تبصره ۴ حذف شوند.

تبصره ۴- بند و

● موضوع تبصره

پرداخت فوق‌العاده جذب به جای فوق‌العاده کارانه.

● توضیح تبصره

تنها انگیزه این تغییر می‌توانست استفاده از معافیت مالیاتی باشد که در قانون جدید حذف شده است. از آن گذشته پرداخت کارانه می‌تواند موجب افزایش بهره‌وری و ایجاد انگیزه شود، نه پرداخت حق جذب. براین اساس پیشنهاد می‌شود:

● پیشنهاد:

بند و تبصره ۴ حذف شود.

تبصره ۴- بند ح

● موضوع تبصره

ممنوع بودن اشتغال به کار افراد بازنشسته در وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی به استثنای هیأت علمی دانشگاه‌ها.

● توضیح تبصره

از آن‌جا که خدمات حرفه‌ای، آموزشی و پژوهشی محققان و پژوهشگران برجسته بازنشسته دستگاه‌های آموزشی و پژوهشی دولتی موجب ارتقای سطح دانش فنی و تخصصی در سطح کشور می‌شود، پیشنهاد می‌شود متن زیر در حکم بند «ح» قرار گیرد:

🌀 پیشنهاد:

... اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و محققان و پژوهشگران برجسته مراکز پژوهشی و مطالعاتی با درج و چاپ تحقیق یا مطالعه آنان در یکی از نشریات معتبر علمی، تا سن ۶۵ سالگی تمام، از حکم این تبصره مستثنی هستند.

تبصره ۴ - بند ط

● موضوع تبصره

مکلف بودن دستگاه‌های اجرایی به تخصیص حداقل ۲۰ درصد از ردیف‌های استخدامی به ایثارگران واجد شرایط.

● توضیح تبصره

مجوز استخدامی از احکامی است که گاهی چندین سال طول می‌کشد و درج آن در قانون یک ساله بودجه ضرورتی ندارد. پیشنهاد می‌شود بند «ط» تبصره (۴) به صورت دائمی درآمد (برای سال‌های برنامه سوم) و از قانون بودجه حذف شود.

🔗 پیشنهاد:

حکم بند «ط» تبصره ۴ قانون دائمی شود.

تبصره ۵- بند الف، ب و ج

● موضوع تبصره

تخصیص مبلغ ۱۲,۷۳۷,۲۰۰,۰۰۰ ریال و ۶۵۰ میلیارد ریال به ترتیب در ردیف‌های ۵۰۳۰۱۹ و ۵۰۳۰۲۱ به‌عنوان یارانه کالاهای اساسی مورد نیاز مردم و هر کالای دیگر که دولت صلاح بداند.

● توضیح تبصره

به طور کلی می‌توان گفت که بخشی از تبصره ۵ در قوانین بودجه سنواتی اخیر، مربوط به نحوه توزیع و مصرف یارانه‌ها است که به دلیل تعدد مراکز تصمیم‌گیری و واسطه‌های موجود بین دستگاه‌های مباشر و آن‌ها، هم هزینه جانبی یارانه‌ها افزایش می‌یابد و هم حسابگری و حسابرسی وجوه دریافتی توسط شرکت‌ها یا مؤسسات یارانه بگیر، طی سال‌های اخیر انجام نشده است. پیشنهاد کلی این است که بندهای ب، ج، حذف و روش پیشنهادی جایگزین شود.

از مزیت‌های روش ذکر شده این است که اولاً واسطه‌ای به‌عنوان سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان حذف می‌شود، ثانیاً شورای اقتصاد برنامه جامع را قبل از این‌که اعتبار هر کدام در لایحه بودجه سال آینده درج شود، به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی اعلام می‌کند تا مطابق حکم شورا اقدام شود. در صورت به کار بردن روش یاد شده، هیچ مشکلی در مصرف و حسابگری و عملیات دستگاه‌های مباشر پیش نخواهد آمد. چنانچه این مشکل مطرح شود که به دلیل نوسان قیمت کالاهای خارج از کشور ممکن است میزان اعتبار یارانه

دستگاه‌ها دچار تشتت شود، می‌توان گفت که با راهکار اصلاح ۲۰ درصد یا کم‌تر می‌توان مشکل را برطرف کرد. ضمناً در مواد (۴۶) و (۴۷) قانون برنامه سوم توسعه نیز حکم لازم تصویب شده است.

در بند (ج) تبصره (۵) قانون بودجه ۱۳۸۱، اختیار تسهیل و تقسیط وجوه مربوط به مابه‌التفاوت کالاهای مشمول، از سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان سلب شده است. به این ترتیب که سازمان‌های دولتی و اشخاص حقیقی و حقوقی باید قبل از صدور مجوز ترخیص، وجه مربوط را به حساب خزانه واریز نمایند. در صورتی که اصولاً دریافت مابه‌التفاوت قبل از فروش کالا غیرمنطقی و عملاً غیرممکن است. طی سال‌های گذشته سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان با درخواست متقاضی و بررسی دقیق در هیأت مدیره به صورت عمومی یا موردی در قبال اخذ تعهد و یا چک، مواعیدی را در سقف زمانی یکسال برای پرداخت تعیین می‌کرد و تاکنون در وصول این‌گونه مطالبات هیچ مشکلی وجود نداشته است.

پیشنهاد:

- اعتبار ردیف‌های ۵۰۳۰۲۱ و ۵۰۳۰۱۹ تحت عنوان یارانه و کمک زیان حاصل از خرید و فروش کالا و خدمات به دستگاه‌های اجرایی مربوط (سازمان غله، شرکت گسترش خدمات بازرگانی، وزارت کشور و...) در لایحه بودجه و زیرردیف بودجه‌ای آن‌ها اختصاص داده شود تا آن‌ها همانند سایر دستگاه‌های اجرایی از راهکار «تخصیص اعتبار» برخوردار شوند و مطابق مواد (۶۹) و (۷۰) قانون

محاسبات عمومی کشور این اعتبار را مصرف کنند و صورت‌های مالی خود را همراه با سایر عملیات جاری و عمرانی تهیه کنند و به سازمان حسابرسی و دیوان محاسبات کشور ارائه دهند.

تبصره ۵- بند ط**● موضوع تبصره**

بهره‌مند شدن کلیه دانشجویان دانشگاه‌های غیرانتفاعی غیردولتی، دانشجویان دوره‌های شبانه و دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی از امکانات یارانه‌ای نظیر دیگر دانشگاه‌ها.

🌀 پیشنهاد:

حکم بند «ط» تبصره ۵ قانون دائمی شود.

تبصره ۵- بند ک

● موضوع تبصره

تخصیص مبلغ ۸۰ میلیارد ریال جهت اجرای طرح بیمه درمانی مکمل برای بازنشستگان کشوری، لشکری و مستمری بگیران تأمین اجتماعی.

● توضیح تبصره

این بند عملاً از وظایف صندوق بازنشستگی کشوری و لشکری است و به اختصاص اعتبار از طریق ردیف بودجه‌ای نیاز ندارد، زیرا طبق وظیفه مکلف است از منابع خود این کار را انجام دهد. چنانچه لازم باشد از بودجه عمومی در این راه کمک گرفته شود، باید در جاهای دیگر به آن توجه شود. بنابراین حذف حکم یاد شده مشکلی ایجاد نمی‌کند.

● پیشنهاد:

بند «ک» تبصره ۵ حذف شود.

تبصره ۵- بندل

● موضوع تبصره

پرداخت بدهی دولت به سازمان بازنشستگی کشوری، سازمان تأمین اجتماعی، صندوق ذخیره فرهنگیان، آستان قدس رضوی و همچنین بابت بدهی شهرداری‌ها تا پایان سال ۱۳۷۷ و شرکت‌های اتوبوسرانی شهری... از طریق واگذاری اموال و دارایی‌های دولت و سهم کارخانه‌ها و مؤسسات دولتی و ملی شده و سهم دولتی در شرکت‌ها و طرح‌های نیمه‌تمام به سازمان‌های مذکور.

● توضیح تبصره

حکم قانونی این بند که در بودجه‌های سنواتی تکرار شده است مقرر می‌دارد: «دولت جهت بدهی خود به سازمان بازنشستگی و سازمان تأمین اجتماعی و آستان قدس رضوی از اموال و سهام عمومی در اختیار آن‌ها قرار دهد». اگر بگوییم دلیل بدهکار شدن به صندوق بازنشستگی و تأمین اجتماعی، عدم پرداخت کسور قانونی سهم دولت به آن‌ها بوده است که در سالیان گذشته پیش آمده و در اختیار دولت و دستگاه‌های اجرایی نبوده است، در مورد بدهی به «آستان قدس رضوی» چه دلیل قانونی وجود دارد؟

آیا آستان قدس به عنوان یک طرف قرارداد دستگاه‌های اجرایی و ذی‌نفع در محدوده اعتبارات مصوب دستگاه، کالا یا خدمات ارائه کرده است، یا این‌که دستگاه اجرایی بدون رعایت سقف اعتبار مصوب خود (تعهد زائد اعتبار) معاملاتی را با آستان قدس انجام داده است که دولت و مجلس ناچارند در سال جاری مبالغ و

اموال بسیاری را که باید برای اهداف برنامه و تعهدات دولت به مصرف برسد، بابت بدهی‌های ناشناخته گذشته و ناشی از عدم مدیریت صحیح مصارف پرداخت نمایند. با توجه به سیستم حسابداری دولتی که به صورت نقدی است این عمل مغایر مواد (۸) و (۵۸) قانون محاسبات عمومی کشور است و چنانچه این دیون خارج از اراده مجریان و بدهکاران بوده باید تمهیداتی پیش‌بینی شود (توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی) تا در سال‌های آینده ناچار نباشیم بخش عظیمی از اعتبارات بودجه را به تسویه دیون هنگفت گذشته اختصاص دهیم.

(۳) پیشنهاد:

۱- آستان قدس رضوی از متن حکم بند «ل» تبصره ۵ حذف شود.

۲- صندوق ذخیره فرهنگیان مکلف است در صورت خارج شدن هر یک از اعضاء از صندوق سهم وی را از پرداختی خودش، سود فعالیت‌ها و سهم دولت (پرداخت شده و نشده) پرداخت کند.

تبصره ۵- بندن

● موضوع تبصره


اعطای مجوز به سازمان تأمین اجتماعی برای ارائه تسهیلات ارزان قیمت ساخت و خرید مسکن، ودیعه مسکن، ازدواج دانشجویی و

از محل درآمد ذخایر سازمان با تصویب شورای عالی سازمان تأمین اجتماعی به کارگران و مستمری بگیران و شرکت‌های تعاونی مسکن کارگری و متقاضیان ایجاد مراکز توانبخشی، مهدکودک و ... همچنین اصل تسهیلات فوق‌الذکر و سود حاصله که از طریق بانک رفاه کارگران پرداخت شود از هر نوع کسور بانکی و مالیاتی معاف است و در تاریخ سررسید عیناً به سازمان تأمین اجتماعی باز خواهد گشت.

● توضیح تبصره

سازمان تأمین اجتماعی از مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی است که منابع خود را از محل درآمدهای اختصاص مندرج در قوانین بودجه سنواتی دریافت و طبق ضوابط خاصی به مصرف می‌رساند.

حکم این بند نمی‌تواند فقط برای یک سال اجرا شود و واگذاری این مبلغ به صورت وام برگشت و استرداد آن یک شیوه حسابداری دائمی را طلب می‌کند. بنابراین جایگاه این حکم در قوانین بودجه سالانه که به صورت ناقص هم مطرح می‌شود، فاقد وجاهت برنامه‌ریزی جامع است.

پیشنهاد: 

حکم بند «ن» تبصره ۵ قانون دائمی شود.

تبصره ۵- بند س

● موضوع تبصره

وزارت بازرگانی و سازمان غله کشور موظفند مقدار ۹۵ هزار تن آرد مصرفی مورد نیاز خانواده‌های تحت پوشش کمیته امداد و سازمان بهزیستی کشور را به قیمت آرد خبازی تأمین نمایند.

از آن جا که بند مذکور ارتباطی به ارقام بودجه یک ساله کل کشور ندارد، بنابراین پیشنهاد می‌شود:

⑤ پیشنهاد:

حکم بند «س» تبصره ۵ قانون دائمی شود.

تبصره ۵- پیشنهاد الحاقی

● توضیح پیشنهاد

از آن جا که براساس بند «ث» از تبصره ۲۹ قانون بودجه سال ۱۳۸۰، دولت مکلف شده است که یکسان سازی نرخ ارز را به گونه‌ای انجام دهد که نرخ کالاهای اساسی و خدماتی که ارز آنها با نرخ دولتی تأمین شده است افزایش نیابد، لذا پیشنهاد می‌شود:

⑧ پیشنهاد:

دولت مکلف است هر سه ماه یکبار گزارش قیمت کالاهای مشمول یارانه ارزی و مقدار یارانه پرداختی را به طور شفاف محاسبه کند. دولت مکلف است به منظور کاهش بار یارانه پرداختی، از طریق کاهش هزینه تولید و عرضه این کالاها در داخل کشور اقدامات لازم را انجام دهد و گزارش عملکرد خود را در این زمینه، به مجلس ارائه دهد.

تبصره ۵ - پیشنهاد الحاقی

پیشنهاد:

مبلغ یک هزار و چهار صد و پنجاه و چهار میلیارد ریال (۱.۴۵۴.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال از سرجمع اعتبار ردیف ۵۰۳۰۱۹ این قانون، در اجرای بند ج ماده ۱۹۷ قانون برنامه سوم، جهت تأمین و اعطای کالاهای اساسی یارانه‌ای به خانواده‌های تحت پوشش سازمان بهزیستی کشور و کمیته امداد امام خمینی (ره) (علاوه بر سهمیه عمومی) به تناسب جمعیت تحت پوشش آنها، اختصاص دارد. نوع کالاهای اساسی و میزان کالاها و نحوه توزیع آن به صورت اعطای کالا برگ اضافی یا واگذاری و تحویل عین کالا از طریق سازمان بهزیستی کشور و کمیته امداد امام خمینی (ره)، متناسب با اعتبار اختصاص یافته، بنا به پیشنهاد مشترک وزارت بازرگانی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد.

وزارت بازرگانی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف می‌باشند که گزارش عملکرد این بند را هر ۶ ماه یک بار به کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی ارائه نمایند.

تبصره ۶

● موضوع تبصره

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است براساس گزارش کارشناسی و نتایج مطالعات سطح‌بندی استان‌ها از نظر میزان رفاه نسبی نسبت به تهیه برنامه اجرایی جهت رفع نسبی توسعه نیافتگی این مناطق اقدام نماید. به همین منظور اعتبار طرح‌های ۳۱۰۰۲۲۲۰ و ۳۱۰۰۲۲۲۱ و ۳۱۰۰۲۲۲۲ توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور پس از تأیید رئیس‌جمهور بین دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی توزیع و پس از مبادله موافقتنامه به مصرف می‌رسد.

🌸 پیشنهاد:

- ۱- جدولی تهیه و نیاز هر استان مشخص شود و همراه با حکم این بند به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد.
- ۲- در سطر سوم از آخر اضافه شود «توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور طبق طرح‌های منطقه‌ای تهیه شده وزارت مسکن و شهرسازی و مصوب شورای عالی شهرسازی و معماری ایران پس از تأیید رئیس‌جمهور...».

تبصره ۷- بند ب

● موضوع تبصره

تخصیص مبلغ ۲۵ میلیارد ریال با هماهنگی سازمان ملی جوانان و توافق سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور جهت اشتغال به صورت کارورزی فارغ التحصیلان بیکار، در اختیار واحدهای پذیرش کننده این کارورزان قرار بگیرد.

● توضیح تبصره

از آن جا که واحدهای پذیرنده کارورزان هیچ گونه تعهد برای استخدام کارورزان ندارند و چنین تعهدی نمی دهند، ممکن است فقط برای استفاده از این اعتبار کارورزان را قبول و بعد از مدتی مرخص کنند و این امر موجب هدر رفتن این اعتبار می شود (با فرض این که هزینه ایجاد هر شغل هشت میلیون تومان باشد، با این میزان اعتبار می توان حدود ۳۱۲ نفر را به صورت دائم صاحب شغل کرد). با توجه به راه اندازی «دوره های آموزش کارآفرینی» توسط مرکز کارآفرینی دانشگاه صنعتی شریف و جهاد دانشگاهی (سازمان همیاری اشتغال فارغ التحصیلان) برای دانش آموزان آموزش عالی پیشنهاد می شود:

● پیشنهاد:

این اعتبار به صورت کمک در اختیار فارغ التحصیلانی قرار گیرد که «دوره های آموزش کارآفرینی» را طی کرده اند و دارای گواهی می باشند.

تبصره ۷- بند د

● موضوع تبصره

تخصیص اعتبار ردیف ۵۰۳۲۸۹ برای تأمین هزینه‌های ضروری فعالیت‌های فرهنگی، اجتماعی امور بانوان و جوانان استان‌ها توسط وزارت کشور.

● توضیح تبصره

چندین سال است که یک رقم کلی اعتبار جاری و عمرانی در این ردیف پیش‌بینی می‌شود و نحوه سهمیه‌بندی هر استان به وزارت کشور سپرده می‌شود. سؤال این است که آیا تاکنون میزان مورد نیاز هر استان مشخص نشده است؟ اگر جواب این باشد که پیش‌بینی هزینه‌های متفرقه ممکن نیست، باز این سؤال مطرح می‌شود که پس رقم کلی چگونه پیش‌بینی و در لایحه بودجه درج می‌شود؟ اگر این پیش‌بینی از طریق دریافت اطلاعات مورد نیاز استان‌ها صورت می‌گیرد، پس چرا از همان ابتدا سهم هر استان مشخص نمی‌شود که عیناً در لایحه و پیوست شماره دو درج شود؟ چنانچه امکان این پیش‌بینی وجود نداشته باشد پس رقم کلی درج شده با کدام اصول بودجه‌ریزی مطابقت دارد؟

● پیشنهاد:

اعتبار ردیف ۵۰۳۲۸۹ به سقف اعتبار هر استان اضافه شود و این ردیف حذف شود.

تبصره ۷ - بند و

● موضوع تبصره

تخصیص مبلغ ۶/۵ میلیارد ریال از محل اعتبار طرح شماره ۳۰۲۰۱۲۸۶ به سازمان میراث فرهنگی کشور برای تعمیر و تکمیل ساختمان‌ها و آثار تاریخی که ۵۰ درصد هزینه آن توسط بخش غیردولتی انجام شده باشد.

● توضیح تبصره

اگر مبلغ پیشنهادی در این بند برای خرید آثار با ارزش تاریخی باشد به چه دلیل در موافقتنامه طرح ۳۰۲۰۱۲۸۶ پیش بینی نمی‌شود و در قانون بودجه برای آن حکم جداگانه صادر شده است؟

پیشنهاد می‌شود این بند حذف شود چراکه هیچ لطمه‌ای به اهداف دولت وارد نخواهد شد. سازمان میراث فرهنگی دارای اساسنامه مشخص است و با داشتن اعتبارات برنامه‌ای وظایف محوله را انجام می‌دهد.

● پیشنهاد:

حکم بند «و» تبصره ۷ حذف شود.

تبصره ۷- بند ز

● موضوع تبصره

تخصیص مبلغ ۲ میلیارد ریال در اختیار شورای گسترش زبان فارسی.

● توضیح تبصره

ابتدا ذکر این نکته ضروری به نظر می‌رسد که همه ساله اعتبارات زیادی جهت گسترش زبان و ادبیات فارسی در اختیار فرهنگستان‌ها و سایر مراکز آموزشی قرار می‌گیرد که تاکنون عملکرد آن‌ها به درستی مشخص نشده است.

همانند سایر ردیف‌های بودجه مشابه، نظارت بر آن امکان‌پذیر نیست و وقتی این اعتبار بین چند دستگاه توزیع می‌شود برای راه یافتن به هدف و ارزیابی عملکرد آن‌ها باید کلیه حساب‌ها جمع‌آوری و تحلیل شوند که انجام چنین اقدامی محال است.

پیشنهاد مشخص این است که بند مذکور حذف شود و اعتبار موردنظر در لایحه بودجه بین دستگاه‌های ذی‌نفع توزیع شود تا براساس مصوبات شورا به مصرف برسانند و دیوان محاسبات کشور و سایر دستگاه‌های نظارتی نیز دقیقاً حسابرسی و رسیدگی کنند.

🌀 پیشنهاد:

حکم بند «ز» تبصره ۷ حذف شود و اعتبار آن به سر جمع اعتبار دستگاه‌های ذی‌نفع به عنوان برنامه «گسترش زبان فارسی» توزیع شود.

تبصره ۷- بند ح**● موضوع تبصره**

مجوز دریافت مبالغی توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در قبال ارائه خدمات کارشناسی و آموزشی به هتل‌ها و کارکنان آنها براساس تعرفه مصوب هیأت وزیران

⊕ پیشنهاد:

حکم بند «ح» تبصره ۷ از لایحه بودجه حذف و حکم کلی آن در ماده (۵۵) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت لحاظ شود.

تبصره ۷- بند ط

● موضوع تبصره

تخصیص ۲۵ میلیارد ریال به سازمان میراث فرهنگی تا با همکاری سازمان مراکز ایرانگردی و جهانگردی نسبت به خرید، اجاره یا مشارکت با افراد حقیقی و حقوقی برای مرمت کاروانسراها، خانه‌های قدیمی و سایر اماکن و تبدیل آن‌ها به واحدهای پذیرایی و خدماتی، فروش، اجاره و اجاره به شرط تملیک اقدام کند. درآمد حاصله از محل ردیف ۱۳۳۱۶۰ تا مبلغ یک میلیارد ریال در اختیار سازمان میراث فرهنگی قرار می‌گیرد تا برای مرمت و احیای بناهای تاریخی هزینه شود.

● توضیح تبصره

ابتدا باید به این نکته اشاره کرد که بند مذکور با هیچ کدام از مقررات مالی و نظارتی مطابقت ندارد. نحوه اجرای این بند از قانون بودجه به دلایل زیر متشکست، غیر قابل کنترل و غیر قابل اجرا است:

۱- اعتبار طرح ۱۲۹۸/۲۰۳۰ اصولاً مربوط به سازمان میراث فرهنگی است، پس چرا در ابتدای تبصره این موضوع تکرار شده است. با توجه به این که مقررات مشخصی دارد، نیازی به تکرار نبوده است.

۲- در مورد آن قسمت از بند مذکور که گفته شده «نسبت به خرید، اجاره و یا مشارکت... و تبدیل آن‌ها به واحدهای پذیرایی و خدماتی... اقدام نماید»، می‌توان گفت که فروش تابع ضوابط مربوط به مزایده است و اجاره نیز در ماده (۸۶) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت به صورت عام وجود دارد. همچنین با

توجه به این که سازمان میراث فرهنگی، هتلداری و واحد پذیرایی نداشته و کار بازرگانی انجام نداده است، نمی‌تواند واحدهای پذیرایی را اداره کند.

۳- در شرایطی که امور مربوط به مصادیق تبصره در حال انجام است، حصول درآمد در سال ۱۳۸۱ برای هزینه مرمت و احیای بناهای تاریخی چگونه امکان‌پذیر نخواهد بود.

این نکته نیز قابل توجه است که درآمد مذکور طبق قانون محاسبات عمومی کشور (مصوب ۱۳۶۶)، درآمد مذکور، درآمد اختصاصی تلقی می‌شود.

بنابراین می‌توان بند مذکور را حذف کرد و اعتبار طرح ۳۰۲۰۱۲۹۸ را در موافقتنامه شرح عملیات مشخص نمود.

به طور کلی پیشنهاد مشخص این است که این بند حذف شود و در قوانین دائمی به تصویب برسد.

🕒 پیشنهاد:

حکم بند «ط» تبصره ۷ قانون دائمی شود.

تبصره ۸- بند الف

● موضوع تبصره

نحوه وصول و واریز ۲ درصد عوارض آموزش به خزانه.

🕒 پیشنهاد:

جدولی تهیه و سهم سازمان‌های ذی‌نفع به روشنی تعریف و مشخص شود.

تبصره ۹ - بندالف

● موضوع تبصره

تخصیص مبلغ ۵.۶۰۷.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال به وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح تا در قالب برنامه‌های مصوب فرماندهی کل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران و پرداخت بهای املاک متصرفی نیروهای نظامی هزینه شود.

● توضیح تبصره

این بند همواره در بودجه سنواتی سال‌های قبل نیز تکرار شده است. ابتدا در قالب اعتبارات ردیف‌های ۵۰۳۰۴۱ و ۵۰۳۰۴۲ منظور می‌شد و در دو سال اخیر در قالب ردیف‌های فرعی ۱۱۱۱۰۳ و ۱۱۱۱۰۵ نوشته می‌شود. با توجه به این موضوع که اعتبارات هر دستگاه اجرایی باید طبق موافقتنامه‌های متبادله با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی پرداخت و هزینه شود و این که بدهی‌های معوقه دستگاه‌های اجرایی تابع مواد (۸) و (۵۸) قانون محاسبات عمومی است. حذف این بند ضروری به نظر می‌رسد.

بنابراین پیشنهاد می‌شود کل اعتبارات مورد نیاز وزارت دفاع و پشتیبانی در ردیف ۱۱۱۱۰۰ با تعداد برنامه‌های مورد نیاز درج و در شرح عملیات موافقتنامه‌ها نوع هزینه‌ها مشخص شود. بنابراین هم در مبادله موافقتنامه صرفه‌جویی می‌شود، هم حساسگری آن آسان خواهد بود و هم ناظرین سریع‌تر به نتیجه حسابرسی می‌رسند.

پس حذف بندالف تبصره (۹) ضروری است و این اعتبارات می‌تواند به صورت

ردیف دستگاه درج شود.

پیشنهاد:

بند «الف» تبصره ۹ حذف شود و اعتبارات مورد نیاز وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح در ردیف ۱۱۱۱۰۰ با تعداد برنامه‌های مورد نیاز درج گردد.

تبصره ۸ - بند ج

● موضوع تبصره

توزیع اعتبار ردیف ۱۲۷۷۵۰ بین آموزشکده‌های تابع توسط آموزش و پرورش. همچنین آموزشکده‌های مذکور و دانشگاه شهید رجایی اعتبار مربوط را بر اساس قانون نحوه انجام امور مالی و معاملاتی دانشگاه‌ها به مصرف برسانند و به هزینه قطعی منظور کنند.

● توضیح تبصره

از آن جاکه هر یک از آموزشکده‌های فنی در محل جغرافیایی خاصی قرار دارند، چنانچه اعتبار ردیف ۱۲۷۷۵۰ در خود لایحه بودجه کل کشور بین آن‌ها توزیع و سهم هر یک مشخص شود چند مزیت دارد:

۱- بند «ج» تبصره (۸) حذف خواهد شد.

۲- حسابرسی از هر واحد مستقل، گزارش تفریغ بودجه را مؤثر و کامل‌تر خواهد کرد.

۳- افرادی که واسطه توزیع هستند حذف و مبالغ زیادی صرفه جویی خواهد شد.

اشکال دیگر این بند، این است که قانون نحوه انجام امور مالی و معاملاتی

دانشگاه‌ها مصوب ۱۳۶۹/۱۰/۸، به تنهایی قابلیت اعمال مالی و معاملاتی ندارد.

چراکه دارای دو آیین نامه است. یکی از آیین نامه‌های اجرایی، مربوط به دانشگاه‌های

علوم پزشکی و دیگری مربوط به دانشگاه‌های غیر پزشکی است. در متن قانون نیز

در مورد این موضوع نیز ابهام وجود دارد.

۳) پیشنهاد:

اعتبار ردیف ۱۲۷۷۵۰ به سر جمع اعتبار آموزشگاه‌های تابع آموزش و پرورش اضافه شود و حکم بند «ج» تبصره ۸ حذف شود.

تبصره ۸ - بند ۵

● موضوع تبصره

اعطای مجوز به سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای تا ۲۰ درصد درآمد موضوع ماده ۱۴ قانون کارآموزی را حداکثر تا ۲۴ میلیارد ریال از تمام واحدهای صنعتی، تولیدی و خدماتی مشمول قوانین کار و تأمین اجتماعی وصول و برای تجهیز مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای و تشویق مربیان و... با تصویب وزیر کار و امور اجتماعی هزینه کند.

چون قانون دائمی این بند (قانون مالی و محاسباتی و آیین‌نامه معاملاتی آموزش فنی و حرفه‌ای) وجود دارد، بنابراین حذف آن مشکلی ایجاد نخواهد کرد

③ پیشنهاد:

بند «ه» تبصره ۸ حذف شود.

تبصره ۸ - بند و

● موضوع تبصره

اعطای مجوز به وزارت آموزش و پرورش تا اداره و مدیریت مدارس خود را بدون دریافت اجاره بهای اموال منقول و غیر منقول و در صورت لزوم با پرداخت یارانه از محل اعتبارات وزارت آموزش و پرورش به مدارس غیرانتفاعی واجد شرایط واگذار کند تا از میزان شهریه کاسته شود.

③ پیشنهاد:

با توجه به تجمیع یارانه‌ها در «فصل یارانه» اعتبارات هزینه‌ای، برای مشخص شدن منبع پرداخت یارانه این حکم لازم است در «فصل یارانه» برای آموزش و پرورش ردیفی به این امر اختصاص یابد و اعتبارات لازم در آن پیش‌بینی شود.

تبصره ۹ - بند د

● موضوع تبصره

هر نوع جابه‌جایی در اعتبارات مربوط به حقوق و مزایا و خوراک و پوشاک پرسنل کادر و وظیفه و اعتبارات صندوق‌های بازنشستگی نیروهای مسلح ممنوع است. در صورتی که کسور بازنشستگی و بیمه سهم پرسنل کادر پرداخت نشود، از بودجه مصوب کسر و پرداخت می‌شود.

● توضیح تبصره

درخواست وجه مطابق قوانین و مقررات محاسبات عمومی و سایر مقررات خاص بر عهده ذی‌حساب یا مدیر امور مالی است. بنابراین سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی چگونه می‌تواند نسبت به واریز وجوه به صندوق‌های نیروهای مسلح اقدام کند؛ پس بند «د» تبصره (۹) از احکامی است که در مقایسه با سایر تبصره‌ها انعطاف‌پذیری لازم را ندارد و حذف آن نه تنها مشکلی ایجاد نمی‌کند، بلکه باعث شفافیت بیش‌تر مصرف منابع خواهد شد.

⑥ پیشنهاد:

بند «د» تبصره ۹ حذف شود.

تبصره ۱۰ - بندالف

● موضوع تبصره

اجازه جابه جایی، تغییر ردیف و کاهش یا افزایش سقف اعتبار ردیف‌ها در محدوده اعتبارات مصوب به نوعی که حداکثر تسهیلات را در اجرای قانون بیمه همگانی خدمات درمانی کشور فراهم آورد.

صرف تمامی اعتبارات ردیف‌های مربوط به بیمه درمانی برای درمان بیمه‌شدگان توسط سازمان خدمات درمانی تکلیف شده است.

● پیشنهاد

با توجه به متن این بند که چندین سال است در بودجه‌های سنواتی تکرار می‌شود، در واقع اختیار حدود دویست میلیارد تومان از اعتبارات وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در دست خود وزارتخانه و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی است که می‌توانند تمام ردیف‌های اعتباری را حذف و فقط به یک ردیف اعتباری پرداخت کنند و با وجود این بند عملاً نظارت مجلس خدشه‌دار می‌شود.

در قانون بیمه همگانی خدمات درمانی نکات مهمی بیان شده که در نهایت باعث چنین وضعیتی شده است. بدیهی است وزارتخانه مذکور اگر دچار مشکل مالی شود به جای استفاده از قدرت مدیریت با بهره‌گیری از منابع مالی مشکل را رفع می‌کند. اگر در این خصوص به ماده (۱۸) قانون بیمه همگانی خدمات درمانی کشور مصوب ۱۳۷۳ اشاره شود، ظرف زمانی این ماده یک سال بوده است.

اشکال مهم دیگر این حکم عدم امکان حسابگری و حسابرسی این ردیف‌ها است. اغلب اعتبارات این ردیف‌ها به دانشگاه‌های علوم پزشکی «ابلاغ» می‌شود حال آن‌که باید عملکرد آنها در یکجا متمرکز شود. در حال حاضر نمی‌توان هزینه‌های ردیف‌های اعتباری را که ممکن است در طول سال ده‌ها بار جابه‌جا شود، رسیدگی و حسابرسی و صورت‌حساب دریافت و پرداخت آنها را تهیه و بررسی کرد. در این صورت هزینه‌های تکراری اتفاق خواهد افتاد و منابع زیادی بدون هدف تلف خواهند شد. با توجه به این‌که این گونه اعتبارات که هیچ نظارتی بر آن مقدور نیست نباید در زیر ردیف خود دستگاه‌های اصلی (وزارت و مؤسسات دولتی تابعه) قرار گیرد.

پیشنهاد:

حذف بند «الف» تبصره ۱۰.

تبصره ۱۱- بند و

● موضوع تبصره

اختصاص ۵۰ درصد از عوارض وصولی محصولات تولیدی فولاد مبارکه و ذوب آهن اصفهان به شهرداری‌ها و فرمانداری‌ها از طریق وزارت کشور.

● توضیح تبصره

درخصوص این بند، سؤالی که مطرح می‌شود این است که نظارت مؤثر بر این مبلغ چگونه ممکن است؟

همچنین نکات زیر نیز قابل طرح‌اند:

اولاً: به شرط واریز باید از ردیف اعتباری ۵۰۳۵۷۲ به شهرداری‌ها و فرمانداری‌ها داده شود تا آن‌ها هم به دستگاه‌های اجرایی بدهند. نکته قابل تأمل این است که شهرداری‌ها دارای ردیف بودجه نیستند، پس حسابداری این رقم و نظارت بر آن امکان ندارد.

ثانیاً: اعتبار یاد شده باید به مصرف هزینه‌هایی برسد که در حقیقت اتلاف منابع را در پی دارد و یقیناً مبالغ این گونه اعتبارات به مصرف هزینه‌های پرسنلی - اضافه کاری و غیر ضروری خواهد رسید.

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور باید به این نکته توجه کند که واگذاری اعتبار بدون هدف مشخص برای مصرف آن هیچ مشکلی را از نظر اقتصادی، اجتماعی و مالی حل نخواهد کرد. بنابراین پیشنهاد می‌شود:

پیشنهاد:

آیین نامه اجرایی این بند توسط وزارت کشور و سازمان مدیریت و برنامه ریزی تهیه و به تصویب هیأت وزیران می رسد.

تبصره ۱۱- بند ح

● موضوع تبصره

تولید آمارهای مورد نیاز برنامه‌های توسعه با تأیید مرکز آمار ایران و تصویب شورای عالی آمار.

● توضیح تبصره

بتر بود اعتبار ردیف ۵۰۳۴۷۹ هنگام تهیه لایحه بودجه بین دستگاه‌های اجرایی ذی‌نفع توزیع می‌شد. این ردیف‌ها و این‌گونه بودجه‌ریزی از مصادیق بی‌برنامه بودن بودجه است. از طرفی باید معلوم شود اعتبار این بند با بند «ز» تبصره (۱۱) چه تفاوتی دارد؟

به چه دلیل سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مرتباً بر تعداد و اعتبار ردیف‌های ۵۰۰۰۰۰۰ها (هزینه‌های متفرقه) اضافه می‌کند؟ لذا پیشنهاد می‌شود:

⑤ پیشنهاد:

بند «ح» تبصره ۱۱ حذف شود و اعتبار ردیف ۵۰۳۴۷۹ به سر جمع اعتبارات دستگاه‌های ذی‌نفع اضافه شود.

تبصره ۱۱- بندی

● موضوع تبصره

اعتبار برای کشف و خنثی کردن توطئه‌ها و دخالت‌های امریکا.

● توضیح تبصره

درخصوص تبصره مذکور که سال‌ها است عیناً تکرار می‌شود مشخص نیست هزینه‌هایی که از محل اعتبار ۵۰۳۳۰۱ (سالانه حدود ۲۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال) تأمین می‌شود، باید بابت به چه مصارفی برسد و عملاً دستگاه‌های دریافت‌کننده از آن برای رفع کمبودهای اعتبار جاری خود استفاده می‌کنند. به عبارت دیگر مصرف این اعتبار تقریباً نمادین است و هدفی ندارد. در مواردی نیز بابت هزینه‌های اضافی و تکراری پرداخت می‌شوند.

● پیشنهاد:

بند «ی» تبصره ۱۱ حذف شود و اعتبار آن به سرجمع اعتبارات دستگاه‌های ذی‌نفع اضافه شود.

تبصره ۱۱- بندک

● موضوع تبصره

اعطای تسهیلات کمک بلاعوض و تفاوت سود و کارمزد به کشورها، سازمان‌ها یا بنگاه‌های اقتصادی خارجی به پیشنهاد وزارت امور خارجه تا مبلغ ۵۰ میلیارد ریال.

● توضیح تبصره

با توجه به این‌که نحوه حسابداری و مالی وجوه پرداختی از محل اعتبار ردیف ۵۰۳۳۳۵ توسط امور مالی وزارت امور خارجه در هیچ قانونی وجود ندارد و با توجه به این‌که پرداخت «کمک بلاعوض» و «تفاوت سود و کارمزد به کشورها با تأیید گیرنده» به هزینه قطعی می‌رود، ولی نحوه ثبت «تسهیلات» پرداختی در دفاتر مالی مشخص نیست (آیا به خزانه برگشت داده می‌شود یا نحوه دیگری دارد) و در آیین نامه مربوط نیز پیش‌بینی نشده است، ضروری است که این مهم در قانون مشخص شود. بنابراین به طور مشخص به دلیل نبود شیوه عمل مالی خاص برای «تسهیلات»، حذف یا اصلاح بند مزبور پیشنهاد می‌شود.

● پیشنهاد:

تعیین ضوابط و شیوه عملیات مالی در آیین‌نامه اجرایی.

تبصره ۱۱- بند م**• موضوع تبصره**

کمک هزینه تحصیلی به دانشجویان بورسیه سازمان پزشکی قانونی.
با توجه به این که موضوع بند مذکور، به صورت دائمی برای بورسیه‌ها خواهد بود، پیشنهاد مشخص این است:

🔗 پیشنهاد:

بند «م» تبصره ۱۱ قانون دائمی شود.

تبصره ۱۱- بند ن

● موضوع تبصره

ساماندهی و سازماندهی اقدامات مربوط به فرماندهی و اداره امور مبارزه با موادمخدر و نحوه کاربرد و استفاده درآمدها و اعتبارات هزینه‌ای فعالیت‌های مبارزه با موادمخدر.

● توضیح تبصره

نکته مهم در بند ن تبصره ۱۱، مغایرت احکام پیشنهادی در متن بند «ن» با احکام مصوب در قانون اصلاح ماده ۲۹ قانون مبارزه با موادمخدر، مصوب جلسه مورخ ۱۳۸۰/۸/۲۶ مجمع تشخیص مصلحت نظام است، که اقدام به بازنگری و اصلاح این بند را اجتناب‌ناپذیر نموده است.

به موجب قانون اصلاح ماده ۲۹ قانون مبارزه با موادمخدر، مقرر شده است که:

۱- دستگاه‌های ذی‌ربط مکلفند، جریمه‌ها و دیگر وجوه حاصل از اجرای این قانون را به حساب درآمد عمومی واریز نمایند.

۲- به منظور تأمین اهداف طرح مبارزه با موادمخدر، دولت اعتبار مورد نیاز برای اجرای برنامه‌های مصوب ستاد مبارزه با موادمخدر را تحت همین عنوان، سالانه در لایحه بودجه کل کشور منظور می‌نماید.

۳- اعتبارات مصوب هر یک از دستگاه‌های موضوع این ماده پس از تنظیم، به شرح طرح‌ها و فعالیت‌های اجرایی و تصویب ستاد، توسط سازمان مدیریت و

برنامه ریزی کشور اختصاص و مبادله موافقتنامه صورت خواهد پذیرفت.
 بر این اساس پیشنهاد می شود، متن بند ن تبصره ۱۱ به شرح زیر اصلاح شود:

پیشنهاد:

در اجرای قانون اصلاح ماده ۲۹ قانون مبارزه با موادمخدر مصوب جلسه ۱۳۸۰/۸/۲۶ مجمع تشخیص مصلحت نظام، کلیه دستگاه‌های نهادهای اجرایی ذی ربط مکلفند، با نظارت ستاد مبارزه با موادمخدر، کلیه درآمدهای مربوط به فعالیت‌های مبارزه با موادمخدر را در سال ۱۳۸۱ به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور، ردیف ۶۰۰۳۱۶ قسمت سوم این قانون واریز نمایند.

اعتبار لازم، تا سقف ۶۰۰ میلیارد ریال از محل ردیف اعتباری ۱۰۱۰۳۴ قسمت چهارم این قانون، در اختیار ستاد مبارزه با موادمخدر قرار می‌گیرد تا متناسب با طرح‌ها و برنامه‌ها و فعالیت‌های اجرایی هر یک از دستگاه‌های اجرایی ذی ربط که با تأیید ستاد به سازمان مدیریت و برنامه ریزی پیشنهاد می‌گردد، به دستگاه‌های اجرایی ذی ربط اختصاص یابد و پس از تنظیم و مبادله موافقتنامه جهت فعالیت‌ها و اقدامات مرتبط با امر پیشگیری، کاهش تقاضا، کاهش عرضه، مبارزه با قاچاق و قاچاقچیان موادمخدر و توسعه همکاری‌های منطقه‌ای و کمک به برنامه‌های کشت جایگزین، مصرف شود.

ستاد مبارزه با موادمخدر، موظف است ضمن هماهنگی و نظارت بر اجرای برنامه‌های مصوب، هر ۶ ماه یک بار، گزارش عملکرد اقدامات را به سازمان مدیریت و برنامه ریزی گزارش کند.

تبصره ۱۱ - بند ع


● موضوع تبصره

مجوز دریافت براساس تعرفه از خدمات رایانه‌ای پایگاه اطلاعات جمعیت کشور و واریز به خزانه توسط سازمان ثبت احوال کشور.

● توضیح تبصره

این بند از نوع درآمد - هزینه‌ای است و باید در قانون وصول برخی از درآمدهای دولت دیده شود و اعتبارات مورد نیاز در ردیف‌های بودجه دستگاه‌های مشمول تصویب و مصرف شود. بنابراین پیشنهاد می‌شود اعتباراتی که مصرف آن‌ها منوط به وصول درآمد خاصی توسط دستگاه ذی ربط است به استناد ماده (۱۴) قانون محاسبات عمومی کشور درآمد اختصاصی تلقی شوند. با توجه به اصلاحات فوق پیشنهاد می‌شود بند مطرح شده در تبصره (۱۱) از قانون بودجه حذف شود.

لازم به ذکر است که واگذاری اجازه دریافت وجه به سازمان ثبت احوال، برای برخی از موارد، جای تأمل دارد. مثلاً در مورد اختلافات سجلی که کاملاً ناشی از عملکرد خود سازمان ثبت احوال است، در واقع بابت تصحیح اشتباه خود مجاز به دریافت وجه از افراد می‌شود که عادلانه و منطقی نیست.

پیشنهاد: 

بند «ع» تبصره ۱۱ قانون دائمی شود.

تبصره ۱۱ - بند ف

● موضوع تبصره

فروش ساختمان‌ها و اراضی ملکی مازاد وزارت خارجه و صرف آن برای خرید ساختمان سابق نیروی انتظامی.

● توضیح تبصره

به استناد مواد (۱۰۶) تا (۱۲۲) فصل پنجم - اموال دولتی قانون محاسبات عمومی کشور، اموال وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی متعلق به دولت است و حق استفاده از آن‌ها با دستگاه‌های مذکور و حق نقل و انتقال اموال غیرمنقول با تصویب هیأت وزیران خواهد بود.

لذا می‌توان ساختمانی را که در اختیار نیروی انتظامی و از اموال دولت است بدون انتقال پول و با تصویب هیأت دولت به وزارت امور خارجه واگذار کرد و اعتبار مزبور را جزء یکی از طرح‌های نیروی انتظامی قرار داد تا نیاز خود را رفع کند.

بنابراین با توجه به اصلاحات فوق پیشنهاد می‌شود بند «ف» تبصره (۱۱) حذف شود.

● پیشنهاد:

بند «ف» تبصره ۱۱ حذف شود و اعتبار مزبور به سرجمع اعتبارات طرح‌های نیروی انتظامی اضافه شود.

تبصره ۱۲ - بند ۵**● موضوع تبصره**

توسعه نیروگاه‌های آبی و حرارتی شرکت‌های برق منطقه‌ای و سازمان آب و برق خوزستان.

🌱 پیشنهاد:

پاراگراف زیر به آخر بند اضافه شود:

آیین‌نامه اجرایی مربوط به نحوه پرداخت و حسابداری در شرکت‌های موضوع این بند به پیشنهاد مشترک وزارت نیرو و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره ۱۲- بند ج

● موضوع تبصره

کاهش تولید نفت کوره در پالایشگاه‌ها تا حد استانداردهای ملی و جهانی.

● توضیح تبصره

صادرات فراورده‌های نفتی تا حدود ۳ میلیارد دلار در سال، در برنامه سوم هدفگذاری شد و میزان تحقق یافته آن در سال گذشته حدود ۲/۸ میلیارد دلار بوده است. از طرفی، به استناد ماده ۱۲۰ قانون برنامه سوم توسعه درآمدهای صادراتی فراورده، درآمد مستقیم شرکت ملی نفت تلقی می‌شوند. از طرف دیگر، محدودیتی بر میزان نفت خام تخصیص یافته برای خوراک پالایشگاه‌های داخلی کشور وجود ندارد و طی سال‌های متوالی مشاهده شده که خوراک پالایشگاه‌ها فراتر از ظرفیت‌های عملیاتی متعارف و توان پالایشی مبتنی بر اقتصاد مهندسی پالایش بوده است که تأثیر آن در افزایش تولید نفت کوره و کاهش تولید نسبی مواد با ارزش نظیر نفت سفید و نفت گاز و حتی بنزین منعکس می‌گردد. منتهای مراتب، ارزیابی کارشناسی عملکرد سیستم پالایشی کشور و تعهد وزارت نفت نسبت به اجرای این بند، به علت در اختیار نبودن اطلاعات لازم و محرمانه اعلام شدن آن تاکنون میسر نبوده است.

پیشنهاد: 

تغییر نام شرکت ملی نفت ایران به «شرکت ملی پالایش و پخش فراورده‌های نفتی ایران».

تبصره ۱۲ - بند ط**• موضوع تبصره**

فروش نیروگاه‌ها به بخش غیردولتی با اقساط ۵ ساله و صرف صد درصد درآمد حاصل برای سرمایه‌گذاری در احداث نیروگاه‌های جدید.

• پیشنهاد:

پاراگراف زیر به آخر بند اضافه شود:

آیین‌نامه اجرایی این بند در خصوص نحوه قیمتگذاری و تضمین اقساط به پیشنهاد مشترک وزارت نیرو و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره ۱۲- بندی

● موضوع تبصره

پرداخت بخشی از اعتبارات طرح‌های بهینه‌سازی مصرف انرژی به صورت کمک بلاعوض و یارانه سود تسهیلات پرداختی.

● توضیح تبصره

مادام که تعریف مشخصی از طرح‌ها و پروژه‌های بهینه‌سازی انرژی و ضرورت توجیهی اخذ مجوزهایی به صورت اعطای کمک بلاعوض یا یارانه سود تسهیلات برای رفع مسائل اجرایی طرح‌های بهینه‌سازی مصرف انرژی، حاصل نشده باشد تأیید این بند در راستای سیاست انضباط مالی و شفاف‌سازی بودجه‌ای نیست.

پیشنهاد: 

حذف بند «ی» تبصره ۱۲

تبصره ۱۳ - بندالف

● موضوع تبصره

توزیع اعتبار ردیف ۵۰۳۶۲۳ به منظور گسترش کاربری فن آوری اطلاعات.

⊙ پیشنهاد:

این اعتبار به سر جمع اعتبارات دستگاه‌های اجرایی مجری این حکم به منظور انجام فعالیت‌های مشخص اضافه شود تا مجلس شورای اسلامی از توزیع آن مطلع و نظارت مؤثر امکان‌پذیر باشد.


تبصره ۱۴ - بندالف

● موضوع تبصره

به منظور کمک به تدارکات ناوگان ریلی و دریایی شامل خرید واگن، کشتی، تجهیزات ریلی و بندری و... شرکت سهامی راه آهن جمهوری اسلامی ایران و سازمان بنادر و کشتیرانی مجازند، به ترتیب مبلغ ۲۰۰ میلیارد ریال و ۳۰۰ میلیارد ریال از محل منابع داخلی خود را در قالب وجوه اداره شده نزد بانکها بپردازند و براساس موافقتنامه متبادله با سازمان مدیریت و برنامه ریزی به منظور تأمین تسهیلات اعتباری یاد شده به مصرف برسانند و مابه التفاوت نرخ سود را از محل آن پرداخت نمایند.

● توضیح تبصره

این مطلب حائز اهمیت است که چون شرکت راه آهن یک شرکت دولتی است، مصارف بودجه آن با مجمع عمومی است و به بیان دیگر قانون مصارف دارد. از سوی دیگر، در ماده (۱۹) قانون برنامه و بودجه تصریح شده است که موافقتنامه صرفاً برای اعتبارات جاری و عمرانی است و مصارف منابع داخلی شرکت‌های دولتی طبق بودجه تفصیلی آنها صورت می‌گیرد، که به تصویب مجمع عمومی می‌رسد. بنابراین به علت وجود ضابطه قانونی برای بند مذکور، حذف آن مشکلی به وجود نخواهد آورد.

پیشنهاد: 

بند «الف» تبصره ۱۴ حذف شود.

تبصره ۱۴ - بند ج

● موضوع تبصره

سازمان هواپیمایی کشوری موظف است درآمد حاصل از اجرای مواد ۱۲۹ و ۱۳۰ قانون برنامه سوم توسعه (ناوبری) را به حساب درآمد عمومی ردیف ۴۱۹۹۰۵ واریز و معادل مبلغ یاد شده تا مبلغ ۱/۳۴۸ میلیارد ریال را در فصل راه و ترابری هزینه کند.

🌀 پیشنهاد:

بند «ج» تبصره ۱۴ حذف شود و اعتبار مزبور به سرجمع اعتبارات و برنامه‌های دستگاه‌های ذی ربط اضافه شود.

تبصره ۱۵ - بند ب - جزء ۱، ۲ و ۴

● موضوع تبصره

تأمین منابع مورد نیاز برای اجرای قانون تشویق احداث و عرضه واحدهای استیجاری، یا اجاره به شرط تملیک معادل ۴۶۱ میلیارد ریال.

● توضیح تبصره

در این بند از تبصره (۱۵) منابع مورد نیاز برای احداث واحدها و مجتمع‌های مسکونی استیجاری و اجاره به شرط تملیک را سه منبع بودجه شرکت سازمان ملی زمین و مسکن، اعتبارات طرح عمرانی ۳۰۸۳۰۲۰۵ و وجوه برگشتی از محل سرمایه‌گذاری‌های انجام یافته تشکیل می‌دهند. با توجه به این‌که حساسگری و نوع مصارف هریک از منابع فوق و تفکیک آن‌ها به منظور گزارش تفریغ بودجه ممکن نیست، لذا در این تبصره نیز به موضوع نظارت توجه نشده و پیشنهاد می‌شود این بند از تبصره (۱۵) اصلاح و به قانون دائمی تبدیل شود.

⊕ پیشنهاد:

اجزای ۱، ۲ و ۴ بند «ب» تبصره ۱۵ قانون دائمی شود.

تبصره ۱۵ - بند ج

● موضوع تبصره

دریافت اعتبارات این تبصره و تبصره (۵۲) قوانین بودجه سال‌های برنامه دوم توسعه به منظور کمک به احداث تأسیسات زیربنایی در شهرهای جدیدی که از این کمک برخوردار شده‌اند.

● توضیح تبصره

این بند از تبصره (۱۵) مبهم است و با حسابداری ملی و بودجه ریزی مطابقت ندارد و مشخص نیست اعتبار و سقف این تبصره چه مبلغی است؟

🔄 پیشنهاد:

بند «ج» تبصره ۱۵ حذف شود.

تبصره ۱۵- بند د

● موضوع تبصره

واگذاری اراضی دولتی با کاربری عمومی به سازمان‌های دولتی و بخش غیردولتی.

● توضیح تبصره

فروش زمین برای کاربری‌های عمومی به قیمت روز به وسیله دولت خلاف قانون زمین شهری و باعث کاهش روزافزون خدمات عمومی، آموزشی و... خواهد شد.

⊗ پیشنهاد:

در سطر سوم این جملات بیاید: «به سازمان دولتی ذی ربط به قیمت منطقه‌ای و به بخش غیردولتی با اولویت تعاونی به قیمت تمام شده...».

تبصره ۱۵ - بندر

● موضوع تبصره

فروش خانه‌های ارزان قیمت نیمه تمام و تکمیل شده و واریز وجوه حاصل به خزانه کشور با اولویت دادن به ایثارگران، فرهنگیان و کارمندان دولت.

● توضیح تبصره

جایگاه این بند در قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و ماده (۳۶) آن است. در خصوص فروش خانه‌های ارزان قیمت ناتمام نیز در جزء ۱ بند ب تبصره ۴ لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ حکم صادر شده است.

⑤ پیشنهاد:

بند «ر» تبصره ۱۵ قانون دائمی شود.

تبصره ۱۶- بندهای الف، ب، ج

● موضوع تبصره

۱. تخصیص صد درصد مبلغ پانصد میلیارد ریال اعتبار برای احداث راه مناسب، مدرسه، بهداشت و آبرسانی، آسفالت معابر و... به مناطق توسعه نیافته و تعیین نحوه تخصیص و چگونگی نظارت بر آن.
۲. تخصیص صد درصد ردیف ۵۰۳۲۸۸ به طرح‌های عمرانی و زیربنایی اشتغال‌زا براساس پیشنهاد دفتر امور مناطق محروم.
۳. دفتر امور مناطق محروم کشور، موظف است ضمن نظارت بر کلیه مراحل اجرای این تبصره گزارش عملکرد آن را هر چهار ماه به کمیسیون بودجه مجلس اعلام کند.

● توضیح تبصره

تفکیک اعتبارات تحت عنوان مناطق توسعه نیافته و محروم جدای از اعتبارات استانی روشی کاملاً اشتباه و غیربودجه‌ای است و به نظر می‌رسد با فصل هشتم قانون برنامه سوم (نظام درآمد - هزینه استانی) و اختیارات شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان، موضوع ماده (۷۱) قانون برنامه سوم، مغایرت داشته باشد.

لذا پیشنهاد می‌شود اعتبارات این بندها در پیوست شماره (۲) به سقف اعتبارات استانی اضافه شود و با همان اهداف مورد نظر در کمیته برنامه‌ریزی استان به طرح‌های مشخص مناطق محروم اختصاص یابد. در این صورت حسابداری، نظارت و توزیع بودجه به سادگی و سهولت انجام و مبالغ زیادی در

هزینه‌های جانبی صرفه جویی خواهد شد و هیچ مشکلی پیش نخواهد آمد. لذا پیشنهاد می‌شود این بندها با توجه به اصلاحات فوق حذف شوند.

پیشنهاد:

بندهای الف، ب و ج تبصره ۱۶ حذف شوند و اعتبارات مزبور در پیوست شماره (۲) به سقف اعتبارات استانی اضافه شود.

تبصره ۱۶- بند د**• موضوع تبصره**

هزینه کردن تا سقف پنجاه میلیارد ریال از منابع داخلی شرکت ملی گاز ایران به منظور گازرسانی به شهرهایی که پنجاه درصد و روستاهایی که ده درصد از هزینه گازرسانی را به صورت خودیاری تقبل کرده‌اند و حداکثر تا فاصله ۵ کیلومتر از خطوط انتقال قرار دادند.

این بند بودجه‌ای نیست و مربوط به حکم بخشی از درآمد و هزینه (منابع و مصارف) شرکت ملی گاز ایران است.

• پیشنهاد:

بند «د» تبصره ۱۶ حذف شود.

تبصره ۱۶- بند و

● موضوع تبصره

واگذاری اراضی، مستحدثات و تجهیزات آبرسانی و آبیاری که به منظور اسکان عشایر با اعتبارات دولتی خریداری یا احداث شده‌اند به عشایر داوطلب، به صورت قطعی و تخصیص درآمدهای حاصل به ساماندهی عشایر.

● توضیح تبصره

با توجه به این که راهکار اجرایی این بند در مواد (۱۷) و (۱۸) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت پیش‌بینی شده است، توصیه می‌شود اعتبار مطرح شده در این بند در بودجه بر نامه‌ای سازمان امور عشایر یا جهاد کشاورزی تصویب و در موافقتنامه شرح عملیات مشخص و مصرف شود. لذا پیشنهاد می‌شود این بند از تبصره (۱۶) حذف شود.

● پیشنهاد:

بند «و» تبصره ۱۶ حذف شود.

تبصره ۱۷ - بندهای الف و ب

● موضوع تبصره

۱. تخصیص مبلغ ۲۸/۶ میلیارد ریال و مبلغ ۲۰ میلیارد ریال اعتبار به توسعه دوره‌های کارشناسی ارشد و دکترای تخصصی و فوق تخصصی. دعوت از استادان و محققان خارج از کشور برای تدریس دوره دکتری و تحقیق و سهم هر یک از دانشگاه‌ها و نحوه هزینه کردن آن توسط وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تعیین می‌شود.

۲. تخصیص مبلغ ۲۷ میلیارد ریال اعتبار به توسعه دوره‌های کارشناسی ارشد و دکترای تخصصی و فوق تخصصی، علوم پزشکی و ایجاد رشته‌های بین رشته‌ای و رشته‌های جدید و... و تعیین سهم هر یک از دانشگاه‌ها و نحوه تخصیص یافتن آن.

● توضیح تبصره

وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی دارای ردیف بودجه‌ای براساس دستگاه اجرایی و ردیف‌های متعدد اعتباری هستند. دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی وابسته به این دو وزارتخانه نیز در قسمت چهارم دارای ردیف دستگاه اجرایی و اعتبارات بسیاراند. حدود ۱۲۰ دانشگاه و مرکز آموزش عالی و تحقیقاتی و پژوهشی و فرهنگستان‌ها در قسمت چهارم دارای ردیف اعتبار مستقل هستند.

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی، طی سالیان متمادی در تبصره ۱۷ و سایر تبصره‌ها بیش از صدها میلیارد تومان اعتبارات ۱۲۰ دستگاه را بدون توزیع در

ردیف اصلی آن‌ها توسط این دو وزارتخانه توزیع می‌کند که اشکالات اجرایی، مالی، حسابداری و نظارتی عدیده‌ای بر آن وارد است. اعتبارات این گونه ردیف‌ها بدون برنامه توزیع می‌شود و عمدتاً به هزینه‌های نامشخصی رسیده و تلف می‌شود و از طرف دیگر مخارج گزافی به کشور تحمیل می‌کند. از سوی دیگر، این که سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی تصور کند که با تفکیک اعتبارات یاد شده، نظارت مؤثرتری برقرار می‌کند، به دلایل زیر کاملاً مردود است:

۱- هنگامی که کل اعتبار هر دستگاه در زیردستگاه خودش درج شود، یک موافقتنامه مبادله می‌شود و اهداف کلیه برنامه‌ها را در ابتدای هر سال مشخص می‌کند. چون دستگاه میزان منابع خود را در اختیار دارد، بودجه تفصیلی و طرح‌های عمرانی در اختیار خود را چنان تنظیم می‌کند که دچار مشکل نشود. ولی با شیوه بودجه‌ریزی فعلی، هم باید موافقتنامه‌های متعدد مبادله شود و هم این که هیچ دستگاهی تا پایان سال سهمیه خود را از ردیف‌ها نمی‌داند.

۲- چنانچه اعتبارات ردیف‌ها و اعتبارات متفرقه در بندهای مذکور، از ابتدا بین دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی دو وزارتخانه توزیع و در بودجه برنامه‌ای آن‌ها درج شود، از ابلاغ اعتبار خودداری می‌شود و به نیروهایی که در دو وزارتخانه برای همین کار استخدام شده‌اند، نیازی نیست. کار خزانة کاهش می‌یابد، ذیحساب دانشگاه دریافت‌کننده اعتبار مجدداً نیازی به تهیه و تنظیم فرم درخواست وجه ندارد. موافقتنامه دوم مبادله نمی‌شود، در صورت حساب دریافت و پرداخت نیز سرفصل حسابداری جدید افتتاح نمی‌شود و خلاصه این که بخش زیادی از فعالیت‌ها در نظام مالی حذف

می‌شود. به این ترتیب ضمن صرفه‌جویی در نیروی انسانی و هزینه‌های رفت و آمد (که در طول سال بیش از ۱۰ درصد کل اعتبار عمومی است)، در تهیه صورت‌های مالی دریافت‌ها و پرداخت‌ها شفاف خواهند شد.

۳- با توجه به این که ردیف‌های ۵۰۳۰۷۲، ۵۰۳۱۰۴، ۱۱۳۵۱۱ تا ۱۱۳۵۲۰ و ۱۲۹۰۳۶ و... تحت عنوان «ردیف‌های اعتباری متمرکز» نامیده می‌شوند و باید برای عملکرد هر یک از آن‌ها یک صورت حساب عملکرد تهیه شود. بنابراین باید از دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی دریافت‌کننده ابلاغ اعتبار، اطلاعات مالی را به طور کامل جمع‌آوری کرد تا بتوان در مورد جمع آن‌ها اظهار نظر کرد. چون این عمل غیرممکن است، بنابراین گزارش تفریغ بودجه این گونه اعتبارات هیچ‌گاه در اختیار قرار نمی‌گیرد.

🌀 پیشنهاد:

بندهای «الف» و «ب» تبصره ۱۷ حذف شوند و اعتبارات مزبور در سقف اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای هر یک از دستگاه‌های ذی‌نفع درج گردد.

تبصره ۱۷ - بند ج**• موضوع تبصره**

تخصیص اعتبار ردیف‌های ۵۰۳۴۸۶ و ۵۰۳۴۹۴ در راستای اجرای سیاست‌های قانون برنامه سوم.

• توضیح تبصره

جمع اعتبارات مندرج در این دو ردیف ۳۰ میلیارد ریال پیش‌بینی شده است. این مبلغ جزئی باید بین تعداد زیادی از دستگاه‌های اجرایی توزیع شود. هزینه‌هایی از قبیل مبادله موافقتنامه اضافی، ابلاغ اعتبار، نگهداشت جداگانه هزینه، تعیین سرفصل‌های حسابداری جداگانه و... باید بابت مصرف این اعتبار خرج شوند که هزینه‌های جنبی محسوب می‌شوند.

ضمناً در متن تبصره عبارت «سیاست‌های تدوین قانون برنامه سوم» آمده که عبارت مجهولی است.

• پیشنهاد:

بند «ج» تبصره ۱۷ حذف شود و اعتبار مزبور به سقف اعتبار دستگاه‌های اجرایی مربوط اضافه شود.

تبصره ۱۷ - بند د

● موضوع تبصره

طرح‌های دانشگاهی مشمول تسهیلات قانونی اجرای طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای دانشگاه‌ها می‌باشد.

🌀 پیشنهاد:

حکم بند «د» تبصره ۱۷ دائمی شود.

تبصره ۱۷ - بند م

● موضوع تبصره

تخصیص حداکثر تا ۶۰ درصد هزینه‌های پژوهش بومی‌سازی دانش فنی به صورت کمک توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی به بخش‌های دولتی و غیردولتی که از وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مجوز ورود دانش فنی دریافت کرده‌اند.

● توضیح تبصره

باید بررسی شود که «هزینه‌های پژوهش بومی‌سازی دانش فنی» چیست و به چه مصارفی می‌رسد؟ مطمئناً این اعتبارات به مصارف پرسنلی خواهد رسید. به چه دلیل این اعتبارات به اعتبارات جاری دستگاه‌ها اضافه نمی‌شود، تا بودجه شفافیت پیدا کند؟ با توجه به این که هیأت امنای دانشگاه‌ها دارای چنین وظیفه‌ای است، حذف آن پیشنهاد می‌شود.

● پیشنهاد:

بند «م» تبصره ۱۷ حذف شود.

تبصره ۱۷ - بند ع**• موضوع تبصره**

تخصیص اعتبار مندرج در طرح شماره ۳۱۲۰۸۵۴۵ به منظور تکمیل خوابگاه‌ها و طرح‌های آموزشی و کمک آموزشی نیمه تمام که ۵۰ درصد آن از محل منابع داخلی ساخته شده است.

• توضیح تبصره

حکم این بند با «طبقه‌بندی جدید اقلام بودجه‌ای» مطابقت ندارد. این اعتبار باید به سرجمع اعتبارات دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط اضافه و از این ردیف حذف شود.

• پیشنهاد:

بند «ع» تبصره ۱۷ حذف و اعتبار مزبور به سرجمع اعتبارات دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط اضافه شود.

تبصره ۱۷ - بند «م» - پیشنهاد الحاقی**پیشنهاد:**

اعتبارات ردیف ۵۰۳۴۸۵ بنا به پیشنهاد دستگاه‌های اجرایی و تأیید کمیته‌ای مرکب از نمایندگان دستگاه مربوطه، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور توزیع می‌گردد. دستگاه‌های اجرایی متقاضی باید حداقل ۲۰ درصد از هزینه‌های مربوط به کارگیری یافته تحقیقاتی مورد نظر در دستگاه خود را تقبل نماید.

تبصره ۱۷- پیشنهاد الحاقی**پیشنهاد:**

اعتبارات ردیف ۵۰۳۵۷۸ به پیشنهاد وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور هزینه می‌گردد. چارچوب قراردادهای پژوهشی موضوع این ردیف باید در قالب آیین نامه‌ای با مشارکت وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه گردیده و به تصویب هیأت وزیران برسد.

تبصره ۱۸ - بندز**● موضوع تبصره**

در اختیار قرار دادن اراضی مورد نیاز برای ایجاد مجتمع‌های دامپروری با قیمت منطقه‌ای و اقساط پنج‌ساله.

⊗ پیشنهاد:

پیشنهاد می‌شود با اصلاح مواد (۱۷) و (۱۸) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت، این بند از تبصره (۱۸) حذف و به قانون دائمی تبدیل شود.

تبصره ۱۸ - پیشنهاد الحاقی

پیشنهاد:

وزارت کشاورزی مکلف است «طرح جامع کشت کشور» را تا پایان سال ۱۳۸۲ تهیه و فعالیت‌های اجرایی خود را بر آن اساس سامان دهد.

تبصره ۱۹- بند الف**● موضوع تبصره**

تعیین نرخ حق ثبت سفارش کالاهای وارداتی به کشور و تعیین معافیت‌ها و مستثنی‌ها.

⊗ پیشنهاد:

بند «الف» تبصره ۱۹ قانون دائمی شود.

تبصره ۱۹ - بند ب

● موضوع تبصره

معافیت صادرات غیر نفتی کشور از پرداخت هرگونه عوارض.

🗨️ پیشنهاد:

حکم دائمی این بند از تبصره (۱۹) توسط مجلس شورای اسلامی به تصویب رسیده و حذف آن پیشنهاد می شود.

تبصره ۱۹۵ - بندز**● موضوع تبصره**

تسبیه وسائل و امکانات مورد لزوم برای اجرای طرح اوزان و مقیاس‌ها در استان‌های مختلف کشور و ایجاد مرجع ملی صنعت جوش ایران.

🌀 پیشنهاد:

حذف ردیف ۵۰۳۵۷۷ و اضافه کردن اعتبار آن به ردیف ۱۴۶۰۰۰ مؤسسه

استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

تبصره ۱۹ - پیشنهاد الحاقی

• توضیح پیشنهاد

از سال ۱۳۸۱ موانع غیر تعرفه‌ای واردات تقریباً برای همه کالاهای حذف خواهد شد و صنایع داخلی که در گذشته، پشت دیوارهای تعرفه‌ای و محدودیت‌های تعدادی واردات از حمایت بی‌دریغ دولت برخوردار بودند، تا حدودی در معرض رقابت قیمتی کالاهای وارداتی قرار خواهند گرفت. هر چند نرخ تعرفه‌ها برای سال ۱۳۸۱ بسیار بالا تعیین شده و به تدریج کاهش خواهد یافت، اما از آن جا که خطر دامپینگ و رقابت غیرمنصفانه صادرات برخوردار از یارانه، جدی است، لازم است مانند بسیاری از کشورهای عضو سازمان تجارت جهانی مقرراتی در این زمینه وضع و به مورد اجرا گذاشته شود. از این رو پیشنهاد می‌شود بند جدیدی به شرح زیر به تبصره ۱۹ افزوده شود:

⊙ پیشنهاد:

«با توجه به اجرای ماده ۱۱۵ قانون برنامه سوم در سال ۱۳۸۱ و به منظور حمایت از فعالیت‌های تولیدی در کشور در مقابل دامپینگ و واردات کالاهای مشمول یارانه صادرات در خارج، وزارت بازرگانی موظف است در ۳ ماهه اول سال ۱۳۸۱ آیین نامه اجرایی ماده ۷ قانون امور گمرکی را تحت عنوان «مقررات ضد دامپینگ و ضد یارانه‌های صادراتی» تنظیم و به تصویب هیأت

دولت برساند. وزارت بازرگانی موظف است در سه ماههٔ دوم سال، برای بررسی شکایت شرکت‌ها و تشکل‌های صنعتی، معدنی و کشاورزی داخلی دبیرخانه‌ای دائمی تحت نظر معاونت تجارت خارجی آن وزارتخانه دایر و فعال سازد.»

تبصره ۱۹ - پیشنهاد الحاقی

● توضیح پیشنهاد

با برداشته شدن موانع و محدودیت‌های تعدادی واردات و حرکت کشور به سمت آزادسازی تجاری، حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان و مردم از لحاظ بهداشتی، ایمنی و ضوابط زیست محیطی و همچنین حمایت از حقوق تولیدکنندگان در مقابل رقابت غیرمنصفانه از طریق واردات اجناس نامرغوب به کشور، لازم است روشی اتخاذ شود که براساس آن از بابت انطباق مشخصات کالاهای وارداتی با استانداردهای مورد قبول کشور اطمینان حاصل شود و در عین حال واردکنندگان، برای کسب مجوزهای مورد نیاز در چنبر دیوان سالاری پریچ و خم گرفتار نشوند. از این رو پیشنهاد می‌شود بند زیر به تبصره ۱۹ لایحه بودجه افزوده شود.

◎ پیشنهاد:

«در اجرای ماده ۱۱۵ قانون برنامه سوم و مواد ۳، ۴ و ۶ آیین نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات، وزارت بازرگانی ترتیبات لازم را به نحوی معمول خواهد داشت که از ابتدای سال ۱۳۸۱ کلیه وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های دولت از جمله وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، وزارت صنایع و معادن، سازمان حفظ نباتات، سازمان دامپزشکی و سازمان انرژی اتمی

مجموعه مقررات، ضوابط فنی و استانداردهای مورد پذیرش خود را با پیش آگهی به اطلاع مردم برسانند تا از صدور مجوزهای موردی و مراجعات حضوری واردکنندگان به آنها اجتناب شود. همچنین سازمان‌ها و دستگاه‌های مذکور موظف‌اند روش‌های ارزیابی انطباق^۱ را متناسب با رویه‌های متعارف و پذیرفته شده در تجارت جهانی، سازماندهی کنند تا با رعایت اصول حاکمیت و نظارت دولت با حداقل زمان و حداقل تصدی‌گری دولت، گواهی‌نامه‌های لازم برای واردات را صادر نمایند.»

تبصره ۲۱- بند ب

● موضوع تبصره

اجازه فروش ۱۴/۹ میلیارد دلار عوائد حاصل از صدور نفت خام به نرخ روزانه مورد معامله در بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به دولت.

● توضیح تبصره^۱

۱- براساس جدول شماره ۲ پیوست قانون برنامه سوم توسعه درآمد ارزی حاصل از صادرات نفت خام برای سال ۱۳۸۱، ۱۱/۰۵۸ میلیارد دلار پیش‌بینی شده است. لذا رقم ۱۴/۹ میلیارد دلار درآمد ارزی در بند «ب» تبصره ۲۱ مغایر برنامه سوم توسعه است.

۲- در کد بودجه‌ای ردیف ۸۱۰۱۰۰ با عنوان «فروش نفت خام» در سند لایحه بودجه معادل ۹۸۵۶۰ میلیارد ریال پیش‌بینی شده است که براساس بند «ب» تبصره ۲۱ معادل ۱۴/۹ میلیارد دلار باید باشد. در صورتی که معادل ریالی درآمد نفت با نرخ ۷۷۰۰ ریال برای هر دلار (طبق اعلام رسمی ریاست سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور) تبدیل شود، درآمد ارزی در سند بودجه معادل سقف ۱۲/۸ میلیارد دلار می‌شود. با این اوصاف، باید نتیجه‌گیری کرد که یا دولت نرخ برابری پایه را در حد هر دلار ۶۶۱۴/۷۷ ریال قرار داده است یا آن‌که بخشی از درآمد مذکور در ردیف دیگری قرار گرفته است که این امر مخالف

۱. لازم به ذکر است این گزارش بدون توجه به لایحه یک فوریتی «اصلاح سقف ارزی سال ۱۳۸۱ در جدول شماره (۲) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران»، تهیه شده است.

شفاف‌سازی بودجه است.

بنابراین از ابتدا دولت می‌دانسته است که تمام ۱۴/۹ میلیارد دلار از محل صادرات نفت خام نیست و بخشی از آن برداشت از «حساب ذخیره ارزی» است. ۳- متن بند «ب» از ماده ۶۰ قانون برنامه سوم به روشنی و صراحت نشان می‌دهد که برداشت از حساب ذخیره ارزی نمی‌تواند و نباید در متن لایحه بودجه قید شود بلکه معیار اصلی در وابستگی بودجه به درآمد نفت همان ارقام مندرج در جدول شماره (۲) قانون برنامه سوم است که میزان آن برای سال ۱۳۸۱ صرفاً ۱۱/۰۵۸ میلیارد دلار است.

بند «د» از ماده ۶۰ قانون برنامه سوم تصریح دارد:

«استفاده از وجوه حساب ذخیره ارزی برای تأمین هزینه‌های بودجه عمومی دولت صرفاً در صورت کاهش درآمد ارزی حاصل از صادرات نفت خام نسبت به ارقام مصوب و عدم امکان تأمین اعتبارات مصوب از مالیات و سایر منابع مجاز خواهد بود و استفاده از آن برای تأمین کسری ناشی از درآمدهای غیرنفتی بودجه عمومی دولت ممنوع است».

با توجه به مطالب فوق بند «ب» تبصره ۲۱ با ماده ۶۰ قانون برنامه سوم توسعه نیز مغایر است.

۴- درخصوص پیش‌بینی درآمد ارزی حاصل از صادرات نفت خام دو سناریو محتمل عبارتند از:^۱

الف) اگر سهمیه تعیین شده ایران در اوپک در خلال سال ۱۳۸۱ همچنان حفظ

۱. برای اطلاع بیشتر نگاه کنید به: «چشم‌انداز قیمت نفت خام، تولید و درآمد حاصل از صادرات نفت خام در سال ۱۳۸۱»، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، شماره مسلسل ۶۳۲۰ (درباره لایحه بودجه ۱۳۸۱ شماره ۵).

شود در آن صورت با احتساب مصارف داخلی و بازپرداخت قراردادهای بیع متقابل، نفت خام صادراتی کشور حدود ۱/۵ میلیون بشکه در روز خواهد بود که از قرار بشکه‌ای ۱۷/۵ دلار، درآمدی حدود ۹/۴ میلیارد دلار در سال ۱۳۸۱ نتیجه می‌دهد.

ب) اگر فرض کنیم سهمیه تعیین شده ایران در اوپک در خلال ۳ ماه اول سال ۱۳۸۱ همچنان حفظ شود و سپس به طور متوسط ۲۰۰ هزار بشکه در روز تا پایان سال ۱۳۸۱ افزایش یابد (فرضی که با توجه به شرایط بازار جهانی بسیار بعید است) آن‌گاه درآمد ارزی حاصل از صادرات نفت خام براساس قیمت ۱۷/۵ دلار در هر بشکه حدود ۱۰/۵ میلیارد دلار خواهد بود.

از این رو به نظر می‌رسد در هر یک از حالت فوق هیچ یک از درآمدهای ارزی نفت (۱۴/۹ میلیارد دلاری بند «ب» تبصره ۲۱، ۱۲/۸ میلیارد دلار معادل کد بودجه‌ای ردیف ۸۱۰۱۰۰ و ۱۱/۰۵۸ میلیارد دلاری قانون برنامه سوم توسعه) تحقق نخواهد یافت.

با این اوصاف برای جلوگیری از مغایرت لایحه بودجه ۱۳۸۱ با قانون برنامه سوم پیشنهاد می‌شود:

پیشنهاد: 

۱- درآمد ارزی حاصل از صادرات نفت خام در لایحه بودجه سال ۱۳۸۱، مطابق جدول شماره ۲ برنامه سوم توسعه معادل ۱۱/۰۵۸ میلیارد دلار پیش‌بینی شود.

۲- با توجه به تکلیف قانونی درخصوص یکسان‌سازی نرخ ارز در سال ۱۳۸۱ و احتمال مواجه شدن کشور با عدم تعادل‌های پیش‌بینی نشده تراز پرداخت‌ها حفظ موجودی صندوق ذخیره ارزی بیش از هر زمان دیگر ضرورت می‌یابد، لذا برای جلوگیری از کسری بودجه محتمل نمایندگان مجلس با همکاری دولت... درصد از سرجمع اعتبارات هزینه‌ای (اعتبارات جاری) دستگاه‌های اجرایی را کسر کنند.

تبصره ۲۱- بند د

● موضوع تبصره

در صورت افزایش نرخ ارز نسبت به نرخ مبنای پیش‌بینی مبالغ مندرج در ردیف درآمد عمومی مربوط، معادل مبالغ اضافی دریافتی، به سقف ردیف درآمدهای عمومی اضافه می‌شود.

● توضیح تبصره

این حکم در واقع نوعی متمم بودجه است و اختیار بسیار زیاد و نامشخصی به دولت داده شده و نظارت مجلس حذف شده است. پیشنهاد می‌شود اضافه درآمد و تقسیم اعتبارات در قالب لایحه متمم بودجه به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد.

● پیشنهاد:

بند «د» تبصره ۲۱ حذف شود.

تبصره ۲۱ - بند ۵**● موضوع تبصره**

تمام وزارتخانه‌ها و مؤسسات و شرکت‌های دولتی موضوع ماده (۱۱) قانون برنامه سوم مشمول مقررات این تبصره هستند.

🌸 پیشنهاد:

عبارت «وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی که قوانین و مقررات عمومی نسبت به آنها مستلزم ذکر نام یا تصریح نام است»، به بند مذکور اضافه شود.

تبصره ۲۱- بندهای «و» و «ح»

● موضوع تبصره

تمدید اجازه استفاده از باقی مانده تسهیلات به روش بیع متقابل و فاینانس.

● توضیح تبصره

با تأکیدهایی که در ماده ۸۵ قانون برنامه سوم توسعه، بر تنظیم تعهدات ارزی و بدهی‌های خارجی کشور شده شایسته است که با احصای مجوزهای صادره از یک سو و قراردادهای منعقد شده با روش‌های بیع متقابل و فاینانس از سوی دیگر، چنانچه زمینه تمدید مجوزی از سال‌های قبل موجود و مورد نیاز باشد صرفاً همان مجوز خاص که سقف تعهدی آن پر نشده است، آن هم در صورتی که تمدید آن توجیه کافی داشته باشد در قانون بودجه سال بعد آورده شود. در غیر این صورت تمدید مجموعه مجوزهای صادره چهار سال قبل به طریقی که در بندهای «و» و «ح» لایحه بودجه ۱۳۸۱ آمده است براننده یک نظام بودجه‌ای و در راستای اجرای ماده ۸۵ قانون برنامه سوم توسعه نیست.

نظر به اهمیت و نقش برجسته وزارت نفت در کسب مجوز از مجلس و انعقاد قراردادهای بیع متقابل و فاینانس کشور و تغییراتی که در افق میان مدت در بازار بین‌المللی نفت مشاهده می‌شود جا دارد که انعقاد قراردادهای جدید بیع متقابل نفت که مجوزهای آن‌ها را مجلس قبلاً صادر کرده است، مورد بازنگری قرار گیرند و با تأمل و دقت بیش‌تری در مورد تمدید اعتبار مجوزها اقدام شود.

پیشنهاد:

بندهای «و» و «ح» تبصره ۲۱ حذف شوند و دولت ملزم به اجرای بند «ه» ماده ۸۵ قانون برنامه سوم توسعه (ارائه اطلاعات کامل در مورد طرح‌های بیع متقابل) شود.

تبصره ۲۱- بندهای ز، ح

● موضوع تبصره

۱. تعیین شرایط استفاده از منابع خارجی توسط دولت.
۲. اجازه استفاده از باقیمانده تسهیلات به روش بیع متقابل تبصره‌های (۲۹) قوانین بودجه سال‌های ۱۳۷۷، ۱۳۷۸، ۱۳۷۹ و ۱۳۸۰ کل کشور با شرایط مصوب در سال ۱۳۸۱ به قوت خود باقی است.

● توضیح تبصره

با توجه به این‌که مقررات بندهای مذکور در جزء‌های (۱) و (۲) بندهای (ب) و (ج) ماده (۸۵) قانون برنامه سوم (البته با تغییراتی) وجود دارد، می‌توان بند مذکور را حذف کرد.

🌀 پیشنهاد:

بندهای «ز» و «ح» تبصره ۲۱ حذف شود.

تبصره ۲۱- بندی

● موضوع تبصره

اجازه استفاده از فاینانس تا سقف دو میلیارد دلار به شرکت ملی نفت برای اجرای طرح‌های جلوگیری کامل از سوزاندن گازهای همراه نفت.

● توضیح تبصره

با توجه به ابهام‌ها و پیچیدگی‌های موجود در نحوه محاسبه ارزش محصولات تولیدی حاصل از اجرای این طرح‌ها و بازپرداختی که عمدتاً به صورت صادرات نفت خام و فراورده‌های نفتی پیش‌بینی می‌شود، روش تأمین مالی و بازپرداخت این طرح‌ها از روش‌های بیع متقابل و فاینانس خودگردان فاصله بیش‌تری گرفته و به نوعی استقرار مستقیم شرکت ملی نفت برای اجرای پروژه‌هایش تعبیر می‌شود.

🔗 پیشنهاد:

اخذ اطلاعات توجیهی مناسب جهت تأیید لازم است در غیر این صورت این بند از تبصره ۲۱ حذف شود.

تبصره ۲۱- بندل

● موضوع تبصره

تأمین و تضمین معادل دو میلیارد دلار برای تأمین اعتبار مورد نیاز طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای.

● توضیح تبصره

این مبلغ فرابودجه‌ای است و جزء ارقام منابع بودجه عمومی دولت، واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و واگذاری دارایی‌های مالی نیست و لذا در ارقام کلان دریافت‌ها و پرداخت‌های بودجه نقشی ندارد و قابل نظارت نیست. حسابداری آن روش متفاوتی می‌خواهد و با نظام جدید بودجه‌ریزی هم مطابقت ندارد.

📌 پیشنهاد:

این مبلغ به سقف ماده واحده لایحه اضافه شود و در جدول منابع و مصارف کلان قرار گیرد و توزیع آن بین دستگاه‌های اجرایی در ردیف‌ها صورت گیرد.

تبصره ۲۱- پیشنهاد های الحاقی

(۱)

برای شفاف شدن عملیات پولی و نشان دادن تأثیر سیاست های اقتصادی بر تورم، دولت مکلف است هر سه ماه یک بار گزارش عملیات اعتباری شبکه بانکی، شامل بانک مرکزی، بانک های تجاری (به تفکیک دولتی و خصوصی)، بانک های تخصصی، مؤسسه های اعتباری غیر بانکی و صندوق های قرض الحسنه، به تفکیک میزان اعتبار، زمینه اقتصادی (بخش) دریافت کننده اعتبار، مبلغ درخواست شده، مبلغ تأمین شده، تفکیک اعتبار های اعطایی بر حسب زمان بازپرداخت، مبلغ سوخت شده یا تأخیر شده در اعتبارات، رعایت سیاست های پولی وضع شده در طول دوره را به مجلس شورای اسلامی ارسال دارد.

(۲)

دولت مکلف است گزارش اثرگذاری سیاست های پولی در متغیر های هدف گذاری شده توسط برنامه توسعه و بودجه های سالانه را هر سه ماه یک بار به مجلس شورای اسلامی ارسال دارد.

(۳)

به منظور کاهش احتمال بروز ضربه‌های حیران‌ناپذیر برخاسته از نوسان‌های قیمتی ارز، جلوگیری از استفاده‌های ناکارآمد از منابع ارزی ملی و شفاف‌سازی نحوه مدیریت ارزی، دولت مکلف است پیش از پایان سال ۱۳۸۰ شرح ماهیت سیاست ارزی کشور، تصویر کامل مدیریت ارزی در نظام جدید ارزی، نحوه مداخله بانک مرکزی برای تنظیم قیمت ارز، بازارهای مجاز برای ورود بانک مرکزی، را به مجلس تقدیم نماید تا پس از تصویب به مورد اجرا گذاشته شود.

(۴)

دولت مکلف است پیش از پایان سال ۱۳۸۰ گزارشی دال بر توانایی سیاست ارزی و نرخ ارز یکسان شده برگزیده برای برآوردن چهار شرط مذکور در بند ۲۹ قانون بودجه سال ۱۳۸۰ را به مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

(۵)

به منظور نمایش توانایی بخش ارزی در تأمین نیازهای ارزی دولت مکلف است هر ماه یک بار گزارش کامل عملکرد ارزی شامل زمینه‌های پرداخت ارزی، مبالغ درخواست در هر زمینه، میزان مداخله بانک مرکزی در بازار ارز و نحوه مداخله را به مجلس شورای اسلامی ارسال نماید.

(۶)

مداخله بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی در سیاستگذاری ارزی و در سیاست‌های مداخله‌ای چه در مقام کارگزار بانک مرکزی و چه به عنوان عامل مستقیم ممنوع است.

(۷)

به منظور جلوگیری از بروز وضعیت‌هایی که اعتبار ملی را به خطر اندازد، دولت مکلف است هر ماه گزارش تراز دریافت‌ها و پرداخت‌های ارزی، بدهی‌های ارزی کشور، تعهدات ارزی شامل قراردادهای فاینانس، بیع متقابل یا هر نوع جدید قرارداد تعهدآور ارزی را به مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

تبصره ۲۲- بند الف - جزء ۴

● موضوع تبصره

نحوه تخصیص اعتبارات خودیاری به پروژه‌های کوچک جدید و تکمیل پروژه‌های نیمه تمام استانی.

● توضیح تبصره

این جزء از بند الف که تا سال ۱۳۷۹ همواره در تبصره (۱۶) قوانین بودجه سنواتی به تصویب می‌رسید، عملاً غیر کاربردی و غیرفعال است و اعتبارات عمرانی مندرج در این قسمت بدون اخذ خودیاری لازم همه ساله بین دستگاه‌های اجرایی توزیع می‌شود و به مصارف غیر ضروری و افزایش طرح‌های استانی می‌رسد. پیشنهاد می‌شود این جزء حذف و اعتبارات ردیف متفرقه به سقف اعتبارات استانی اضافه شود. در ضمن مطابق قانون برنامه سوم هیچ منعی نیز در خصوص «اجرای طرح‌های عمرانی» که قسمتی از آن‌ها از محل «اعتبارات عمرانی» تأمین شود، وجود ندارد.

🌀 پیشنهاد:

جزء ۴ بند «الف» تبصره ۲۲ حذف شود و اعتبارات ردیف متفرقه به سقف اعتبارات استانی اضافه شود.

تبصره ۲۲ - بند الف - جزء ۶

● موضوع تبصره

استفاده از ۳ درصد اعتبار هزینه‌ای مصوب هر استان برای خرید تجهیزات اداری هر استان.

● توضیح تبصره

۱. وزیر یا بالاترین مقام دستگاه اجرایی ذی ربط چه ارتباطی با بودجه استانی دارد؟
۲. آیا این اعتبار مربوط به هزینه‌های متمرکز است؟
۳. سیستم مالی و حسابداری مصرف این اعتبارات چگونه است؟

● پیشنهاد:

جزء ۶ بند «الف» تبصره ۲۲ حذف شود.

تبصره ۲۲ - پیشنهادهای الحاقی

(۱)

از ابتدای سال ۱۳۸۱ کلیه طرح‌های استانی در دست اجرا به صورت استانی اجرا خواهند شد. حتی در مواردی که منابع طرح از محل بودجه ملی تأمین شود، منابع به استان انتقال می‌یابد و مجری استانی آن را اجرا خواهد کرد.

کلیه طرح‌هایی که تا پایان سال ۱۳۸۰ به صورت ملی در دست اجرا است ولی ماهیت استانی دارد، از نظر حسابداری و بودجه به ذی حسابی استانی انتقال داده خواهد شد.

(۲)

به دولت اجازه داده می‌شود زمان‌بندی اعتبارات عمرانی را به ترتیبی منظم نماید که در استان‌هایی که موقعیت جغرافیایی و جوی فقط فعالیت را به ماه‌های خاصی از سال محدود می‌نماید، منابع اعتباری به همان ماه‌ها تخصیص یابد و برای ماه‌هایی که فعالیت ناممکن است، بودجه‌ای تخصیص داده نشود. آیین‌نامه اجرایی شامل مکان‌بندی و پیشنهاد تمرکز زمانی بودجه‌ها حداکثر ظرف مدت دو ماه از تصویب بودجه توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی تهیه می‌شود و به تصویب هیأت دولت می‌رسد.

تبصره الحاقی - اصلاح ساختار بودجه

پیشنهاد:

به منظور اصلاح ساختار بودجه، دولت مکلف است که در جریان پیاده کردن نظام بودجه ریزی متکی به چارچوب‌های هماهنگ جهانی در سال ۱۳۸۱، اقدامات زیر را انجام دهد:

۱. بودجه سال ۱۳۸۱ به طور کامل براساس نظام جدید بازنویسی شود. دولت باید مکلف شود در لایحه بودجه سال ۱۳۸۲ ترکیب کامل سند را در حدی که ساختار کشور امکان می‌دهد، به صورت یکپارچه تدوین کند.

۲. بر این اساس، برای تدوین مجموعه کامل انتقالات و موجودی‌ها، لازم است که از ابتدای سال ۱۳۸۲ بودجه دولت دربرگیرنده دو مجموعه ارزش موجودی‌های دولت در ابتدای دوره و ارزش موجودی‌های دولت در پایان دوره باشد.

۳. برای رعایت اصول تدوین حساب‌ها، دولت باید مکلف شود که در لایحه بودجه سال ۱۳۸۲ نظام حسابداری را از مبنای نقدی به مبنای تعهدی که مدنظر نظام جدید بودجه‌نویسی است تبدیل کند.

۴. از کدگذاری استاندارد بین‌المللی استفاده کند.

۵. هر دو قسمت درآمد و هزینه را با ساختار بین‌المللی تطبیق دهد.

۶. کدهای سازمانی و استانی را در کنار کدهای بودجه‌ای ثبت کند.

۷. درآمدها و هزینه‌های اختصاصی را در بودجه سال ۱۳۸۲ حذف کند.

۸. آمارهای عملکرد شش ماهه نخست سال ۱۳۸۰ را در قالب نظام جدید تدوین کند.
۹. عبارتهای صریح و متداول در زبان فارسی را برای تدوین سند بودجه دولت به کار ببرد.
۱۰. متون بودجهای را به صورتی قابل درک شماره گذاری و فهرست گذاری کند.
۱۱. سند بودجه را به صورت رایانه ای تدوین کند.
۱۲. حسابهای بخش عمومی، شامل مؤسسه های پولی و اعتباری، بانک مرکزی و سایر سازمانها را در لایحه بودجه سال ۱۳۸۲ با ضوابط جدید ارائه نماید.

فهرست گزارش‌های منتشر شده در مورد لایحه بودجه ۱۳۸۱ کل کشور

ردیف	عنوان گزارش	شماره مسلسل
۱	بررسی کلی ساخت بودجه سال ۱۳۸۱ کل کشور	۶۳۱۰
۲	نظام درآمد - هزینه استانی در لایحه بودجه ۱۳۸۱	۶۳۱۵
۳	پیشنادهایی در مورد تبصره‌های ارجاع شده به کمیسیون‌های اقتصادی و اجتماعی (ویرایش اول) و (ویرایش دوم)	۶۳۱۶
۴	چکیده‌ای از اطلاعات لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ کل کشور	۶۳۱۱
۵	چشم انداز قیمت نفت خام، تولید و درآمد حاصل از صادرات نفت خام در سال ۱۳۸۱	۶۳۲۰
۶	پیشنادهایی در مورد تبصره‌های ارجاع شده به کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی (ویرایش اول)	۶۳۲۲
۷	بخش مسکن و شهرسازی در برنامه سوم توسعه لایحه بودجه ۱۳۸۱	۶۳۲۵
۸	تصویری از ساماندهی و واگذاری شرکت‌های دولتی	۶۳۱۲
۹	همسنجی برخی از سیاست‌های لایحه بودجه ۱۳۸۱ با برنامه سوم توسعه	۶۳۲۶
۱۰	پیشنادهایی در مورد تبصره‌های ارجاع شده به کمیسیون آموزش و تحقیقات	۶۳۲۷
۱۱	مروری بر تبصره‌های بخش بهداشت و درمان در لایحه بودجه ۱۳۸۱	۶۳۲۸
۱۲	مالیات‌ها در لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ کل کشور	۶۳۲۹
۱۳	بخش حمل و نقل در لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ و همسنجی آن با برنامه سوم توسعه	۶۳۳۰
۱۴	تصویری از اعتبارات طرح‌های تملک‌دارایی‌های سرمایه‌ای ملی و استانی	۶۳۳۳
۱۵	ارز در لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ کل کشور	۶۳۳۴

فهرست گزارش‌های منتشر شده در مورد لایحه بودجه ۱۳۸۱ کل کشور

ردیف	عنوان گزارش	شماره مسلسل
۱۶	اشتغال در لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ کل کشور	۶۳۳۶
۱۷	بررسی تبصره‌های بخش مخابرات و صنایع و معادن در لایحه بودجه سال ۱۳۸۱	۶۳۳۷
۱۸	تسهیلات تکلیفی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ و همسنجی آن با قانون برنامه سوم توسعه	۶۳۳۸
۱۹	بررسی تبصره‌های ارجاعی به کمیسیون انرژی و همسنجی آن با قانون برنامه سوم توسعه	۶۳۳۹
۲۰	بخش آموزش و تحقیقات در لایحه بودجه ۱۳۸۱ و همسنجی آن با برنامه سوم توسعه	۶۳۴۰
۲۱	فصل بهداشت و درمان در لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ و همسنجی آن با برنامه سوم توسعه	۶۳۴۱
۲۲	بخش صنعت و معدن در لایحه بودجه ۱۳۸۱ و همسنجی آن با برنامه سوم توسعه	۶۳۴۴